СВОБОДА

LIBERTY

Часопись для руского народа въ Америцѣ и органъ „Руского Народного Союза“.

Рôкъ X. — Олифантъ, Па. Четверъ 25-го Вересня 1902. — Число 39.

Перегляд тыждневый.

Голосный процесъ въ справѣ пôдкупства членôвъ сойму державы Місурі и рады мѣста Ст. Луисъ, Мо. веде ся дальше, вôдслоняючи передъ нашими очима страшну моральну гниль деякихъ політикерôвъ. Судъ присяглыхъ переслухуе теперь многочисленныхъ свѣдкôвъ и вôдкрывае такй рѣчи, про якй нѣкому й не снило ся. Найповажнѣйшй горожане, послы и раднй мѣста вмѣшанй въ ту справу. Кромѣ колькохъ пословъ арештовано вже 5-охъ вызначныхъ капіталістôвъ, 4-охъ властителѣвъ и 2 охъ урядникôвъ товариства електричныхъ трамваѣвъ, котре прикладало руки до вôдкупства.

Показало ся такожь, що обжалованй о пôдкупство були звязанй страшною присягою. Нѣ оденъ зъ нихъ не смѣвъ зрадити яков-небудь тайны, факту або имени спôльника. Всѣ члены ватаги мали пôдпомагати себе, ратувати на случай процесу и дѣлати пôсля приказôвъ проводирôвъ. А горе тому, хто-бы бажавъ вырвати ся зъ пôдъ загально принятыхъ правилъ! Его ждала неминуча кара смерти, черезъ пôдрѣзане горла, вырѣзане языка и вкинене до рѣки Мисисипи. Зрадникъ не мôгъ навѣть утечи анѣ схоронити ся вôдъ мести ватаги, бо на еѣ услугахъ була цѣла череда шпѣгунôвъ и очайдухъ, котрй вештали ся по всѣхъ усюдахъ. Зôдси пôшло, що тй панове могли лѣтами обкрадати державу и мѣсто, продавати кожду консесію, очевидячки грабити сотки тысячь жителѣвъ, а нѣхто не мôгъ дôзнати ся о ихъ подвигахъ. Словомъ подвиги ватаги нѣчимъ не рôжнили ся вôдъ дѣлъ италійскои Мафіи.

Членъ сойму, Гарі А. Фолькнеръ, хоче зложити новй и дуже важнй доказы вины своихъ товаришѣвъ, одначе его пропозицію вôдкинено по причинѣ внесеного прокураторомъ обжалованя о злочинъ кривоприсяги. Выпущено его на свободу пôдъ кавціею 55 тысячь доларôвъ. Найцѣкавшихъ зôзнань надѣють ся вôдъ Ч. Крейца, котрый сими днями мае приѣхати зъ Мексико. Черезъ него выйшла наверхъ цѣла справа, наслѣдкомъ чого бувъ змушеный утѣкати до Мексико.

Дотеперѣшный предсѣдатель американьского конґресу, п. Гендерсонъ, хоче уступити зô свого уряду. Говорять будьто бы сердега забривъ въ компромітуючѣ его любовнй зносины зъ якоюсь панею и се мае бути причиною уступленя. Боить ся, щобы его суперники не схотѣли выволѣчи тои справы въ конґресѣ, тому волить уступити добровôльно.

Минувшого вторника вôдбула ся въ Серетоґа, Н. Й. станова конвенція републиканьска. Важна она тымъ, що ту по разъ першій керманичѣ републиканьскои партіи обширнѣйше заговорили про тросты, про ихъ шкôдну дѣяльнôсть для загалу а вкôнци порѣшили обмежити ихъ самоволю.

Чи говорили щиро и чи до сего рѣшеня не спонукала ихъ лише опінія загалу, покаже недалека будучнôсть. Можна одначе сумнѣвати ся, щобы панове керманичѣ, що є заразомъ членами и керманичами тростôвъ, схотѣли дѣлати щиро на тôмъ поли. Політичнй кручки и нѣчого бôльше.

Зъ инишихъ ухвалъ конвенціи заслугуе на увагу постанова, що до залагодженя и управильненя справъ кубаньскихъ та й индорсоване кандидатуры Рузвелта на президента Сп. Державъ въ роцѣ 1904.

Кромѣ холеры появила ся на Филиппинахъ друга страшенна пошесть — чума. Єи жертвою упало доси 25 осôбъ, а кôлько еще впаде, то лишь Богъ оденъ знае. Лѣкарѣ доказують, що наколи американьске правительство не вôзьме ся енерґічно до скорои ратунковои акціи, такъ незабаромъ сотки тысячь жителѣвъ будуть гинути, наче мухи.

Про дальшій хôдъ подѣй на островѣ Мінденео нема нѣякихъ вѣстей. Знакъ сесе, що мѣжь Американцями и Морами ведуть ся переговоры, або обѣ стороны приговляють ся до борбы на жите и смерть.

Міністерство справъ внѣшныхъ у Вашинґтонѣ одержало зъ Колюмбіи телеґрамъ, що шійка панамска сильно загрожена. Такъ повстанцѣ якъ и правительственнй войска що дня задержують комунікацію, рабують поѣзды, а навѣть накладають военнй податки на Американцѣвъ и прочихъ чужинцѣвъ. Мѣсто Панама переживае также дни страху, бо фльота ворохобникôвъ грозить ему бомбардаціею.

Супротивъ сего, що протесты посторонныхъ державъ не помагають нѣчого, а краеве правительство не мае силы завести порядокъ, Сп. Державы пôслали до Панамы военный корабель „Пентеръ“ и 300 морякôвъ. Ихъ задачою буде завести порядокъ въ Панамѣ и удержати свободный переѣздъ на шійцѣ. До Кольонъ вôдплывъ другій военный корабель — „Сінсінатті“.

Муриньска република Гайті, де партійнй споры такожь привели до страшнои домашнои войны, стоить теперь на краю погибели. Наслѣдки войны слѣднй вже въ цѣлôмъ краю, бо голодъ, нужда и розличнй недуги — ихъ помôчники, заглядають всѣмъ до очей. Тысячѣ жителѣвъ погибають пôдъ ихъ ударами.

Американьскй часописи що дня доносять про новый проливъ крови, новй безпорядки и нову нужду на Гайті.

Послѣдными днями розôйшла ся вѣсть, будьто-бы правительственнй круги у Вашинґтонѣ загадували анектувати сей островъ. Правительство Сп. Державъ пôшле републицѣ Гайті заяву того змѣсту, що обѣ партіи мають сейчасъ погодити ся и завести въ своимъ краю постôйне правительство, способне до правлѣня и удержаня порядку. Въ противнôмъ случаю Сп. Державы займуть островъ вôйскомъ, заведуть порядокъ и дадуть народови спромогу выбрати собѣ урядъ пôсля волѣ бôльшости. Притôмъ застережуть собѣ, що наколи-бъ заворушеня и безпорядки ще разъ повторили ся тодѣ островъ буде прилученый до Сп. Державъ.

Мѣжь тымъ демократы и антиимперіялисты шепчуть собѣ до уха, що нѣхто иншій, лише американьскй капіталисты выкликали мѣжусобицѣ на Гайті, довели до домашнои войны и пôддержують тамошну революційну партію. Иншими словами значить оно, що Американцѣ нарокомъ довели до такого стану нещасну републику Гайті, абы прилучити опôсля еѣ до Сп. Державъ. Такими дорогами хочуть они дôйти до новыхъ кольоній и новыхъ рынкôвъ збуту.

Смѣшною стороною хлопскихъ бунтôвъ въ Росіи є ся обставина, що всюда приходить до нихъ въ имени царя. Такъ повелѣвъ царь батюшка — говорять хлопы, и нападають на паньскй дворы и фабрики, нищать и граблять, що имъ пôдъ руки попаде. Царь бажае нашого добра, а лише клятй помѣщики (дѣдичѣ) не допускають до сего. Колами и цѣпами ихъ, силою треба намъ добивати ся свого.... И товпы хлопôвъ кидають ся на помѣщикôвъ, дѣлять мѣжь себе ихъ добро, а мѣсцями приходить й до страшнои рѣзнѣ.

Є се хитра робота революційныхъ аґітаторôвъ, котрй знають про слѣпу вѣру темныхъ масъ въ добру волю царя и выхôсновують еѣ до своихъ цѣлей. Абы сему зарадити царь упавъ на щасливу гадку. Именно дня 16. с. м. поѣхавъ до Курска, де рôвножь повторяли ся заворушеня, та й лично промовивъ до зôбраныхъ хлопôвъ. Змѣстъ его мовы такій: „Я нѣкому не кажу грабити и нападати на дворы, а вѣсти розсѣванй въ тôмъ дусѣ є фальшивй. Най нѣхто не важить ся робити сего бôльше, бо буде строго покараный. — Каждый пôдданый повиненъ бути чемный и терпеливый... А що належить до потребъ народа, то вже моя въ тôмъ голова. Я буду старати ся, щобы всѣмъ було добре“.

Говорене гарне, та коли розôбрати его, то мимо волѣ насувае ся на гадку старо-руска пословиця: „Чекай псе, заки кобила здохне“.

Военне право, яке лишило ся було въ пол. Африцѣ вôдъ часôвъ анґльо-бурскои войны знесено минувшого тыжня и проклямовано цивільнй законы. Обмежено лише свободу ношеня и спроваджуваня оружя. У давныхъ бурскихъ републикахъ пануе повный миръ.

Иванъ Сабатъ,
радный Р. Н. Союза. Родивъ ся въ Галичинѣ, прійшовъ до Америки 1885 роцѣ; є кондукторомъ на стріткарѣ въ Yonkers, N. Y.

Вôдъ дня 17. до 18. вôдбувавъ ся въ Монахіи (Нѣмеччина) конґресъ нѣмецкихъ соціялістôвъ. Въ конґресѣ взяло участь 205 делеґатôвъ зъ цѣлои Нѣмеччины, Австріи, Италіи, Анґліи, Вельґіи и Голяндіи, а мѣжь ними 37 послôвъ до парляменту. На превелику журбу ворогôвъ робôтничои справы, соціялісты не лишь не посварили ся мѣжь собою, але порѣшили йти вô всѣмъ рука въ руку и домагати ся полѣпшеня робôтничои долѣ. Ухвалено такожь аґітувати за 8-годиннымъ днемъ працѣ, а при надходячихъ выборахъ лучити ся зъ поступовыми партіями.

НОВИНКИ.

КАЛЕНДАРЬ.

Вересень.		
25	Ч.	Автонова
26	П.	Корнилія
27	С.	Воздв. Ч. Крест (пôсть)
28	Н.	15. по Сош. Никиты
29	П.	Евфимія, Людмилы
30	В.	Софіи, Вѣры, Надѣи, Любви
31	С.	Евменія еп.

— **Смерть** пôдъ землею найшло собѣ въ копальняхъ угля въ Алґона, В. Ва. 17 робôтникôвъ. Вôдъ майнерскои лямпки запалили ся намагродженй въ копальни ґазы, а тй знову выкликали выбухъ пѣстьохъ бочѣвокъ пороху, якй находили ся въ майнахъ и наступила страшна експльозія. Входъ до майнôвъ заваливъ ся въ однôй хвили, наслѣдкомъ чого всѣ робôтники були похороненй живцемъ. Лишь два зъ нихъ, якійсь Анґлієць и Словакъ, ґапа, вспѣли уратувати ся, прочй погибли. Доси выдобули зъ пôдъ землѣ 14 трупôвъ.

Всѣ погибшй були „скебами“.

— **Звѣрского** злочину довершено близь Невейґо, Міч. на фармѣ зв. Атія. При молоченю збôжа паровою молотѣльнею 13-лѣтный хлопець-помôчникъ вôдъ розвязуваня снопôвъ скалѣчивъ въ руку якогось Крейсона, котрый пускавъ снопы до машины. Ся необережнôсть такъ розлютила Крейсона, що зловивъ хлопчину за ноги и кинувъ мѣжь трибы молотѣльнѣ, де потерло его на кусиѣ. Иншй робôтники, котрй були свѣдками злочину, заволѣкли тодѣ злочинця пôдъ найблизше дерево и повѣсили неначе пса. Власти зарядили доходжене въ тôй справѣ арештуючи всѣхъ робôтникôвъ. Нема одначе сумнѣву, що всѣ будуть увôльненй черезъ судъ присяжныхъ, бо супротивъ звѣрского злочину Крейсона було бы здрѣгнуло ся навѣть каменне серце.

— **Зелѣзничй** катастрофы. Въ охрестности Сечбурґа, Па. зъударили ся два тягаровй поѣзды, якими везли колька ваґонôвъ нафты и ґазолины. При зъудареню попукали збôрники зъ нафтою и запалили ся вôдъ огню льокомотивы. Повставъ страшный огонь, якого нѣхто не въ силѣ бувъ угасити. Зелѣзнича служба уратувала ся, хочь усѣ сильно попаренй, але 15 ваґонôвъ зъ нафтою и ин. товарами згорѣли зовсѣмъ. — Въ Индіяхъ схôдныхъ, 205 миль вôдъ мѣста Мадрасъ, заваливъ ся зелѣзничй мôстъ пôдъ поспѣшнымъ поѣздомъ. Льокомотива и всѣ ваґоны упали въ наслѣдокъ сего до глубокои и быстрои рѣки, а 50 люда утонило ся. — Особовый поѣздъ галицкои зелѣзницѣ Львôвъ-Черновцѣ —Яссы, що ѣхавъ зъ Гадікафальвы въ сторону Черновцѣвъ, вылетѣвъ изъ шинъ недалеко Черепковцѣвъ на Буковинѣ, 80 метрôвъ передъ великимъ мостомъ на Серетѣ. Раненыхъ було 4 осôбъ тяжко, 15 поважно, 2 легко. Оденъ хлопець втративъ мову зô страху, однôй жѣнцѣ вырвало кусень мяса зъ ноги. Симъ поѣздомъ, зложенымъ зъ двохъ машинъ, двохъ почтовыхъ и 11. особовыхъ ваґонôвъ ѣхало 183 осôбъ. Поѣздъ ѣхавъ зъ нечуваною скоростію. Передъ Черепковцями вылетѣвъ изъ шинъ почтовый вôзъ, потягнувъ за собою передъ машины, службовый вôзъ и всѣ прочй ваґоны зъ вымкою 3. послѣдныхъ. На просторони 30. крокôвъ зъ зелѣзничого шляху анѣ слѣду. Шины и пороги повирыванй. Возы лежать на 10 до 12 метрôвъ вôдъ тору. Шкоду обчисляють на 250 тисячь коронъ, не вчисляючи сумъ, якй зелѣзниця заплатить титуломъ вôдшкодованя покалѣченымъ особамъ.

— **П. Ив.** Смайда зъ Mahanoy City, Pa пише намъ, що о. Обушкевичь есть на парохіи въ Mahanoy City, Pa., въ виду чого простуємъ подану нами вѣсть въ числѣ 38, будьтобы о. О. пôшовъ до Duquesne, Pa.

— **Страшною** смертію згинувъ въ однôмъ зъ пограничныхъ ческихъ сѣлъ рубачь Иванъ Йозакъ. Вôнъ розлуповавъ въ лѣсѣ зъ помочію клина пень и хотѣвъ переконати ся, чи клинъ добре всадженый та вложивъ при тôмъ руку въ розколене дерево. Наразъ клинъ якось высунувъ ся а пень зловивъ Йозака за руку, мовъ зелѣзними клѣщами и тиснувъ такъ, що ажь кости пукали. Бѣдний рубачь страшно мучивъ ся, кричавъ и кликавъ о помôчь, але що то було въ глубокôмъ лѣсѣ, то нѣхто не чувъ того. Вôдъ страшного болю брали ся его дуръ и розпука; сягнувъ по сокиру, що стояла побôчь пня, замахнувъ ся другою рукою и самъ собѣ вôдрубавъ руку. Ледви то зробивъ, якъ зôмлѣвъ та впавъ на землю. Не було кому ратувати; кровъ сплыла зъ нещасливого; его застали опôсля вже неживого.

— **Тайнй** фабрики табаки вôдкрыли цловй урядники въ Ню Йорку, и сконфіскували 100 тысячь фунтôвъ сеи поживы для носа, вартости 25 тысячь доларôвъ. 7-охъ жидикôвъ, властителѣвъ фабрикъ, увязнено.

— **Рада** мѣста Ню-Йорку загадує ухвалити проектъ пôсля якого всѣ школьнй дѣти зъ дальшихъ передмѣсть були бы на коштъ мѣста привоженй трамваями и вôдвоженй домôвъ. По улицяхъ сего величезного мѣста гинуло бы тодѣ о много менше дѣтей.

— **Аґенція** Гаваса доносить, що на пôвночи Сіяму, на граници Бірмы (Азія) збунтували ся мѣсцевй жителѣ противъ сіямского правительства и збурили часть мѣста Муанґъ-Пре, де мешкали сіямскй офіцири. Резидуючий въ Муанґъ-Пре князь мусѣвъ утѣкати. Ворохобня рознесла ся зôдси по цѣлôй державѣ и проявляе ся по всѣхъ усюдахъ.

— **Великій** метеоръ найдено въ заходнôмъ Мексику. Коли вôнъ тамъ упавъ, того не знати, але се певне, що якъ летѣвъ воздухомъ, то мусѣвъ представляти величаве зъявище, бо важить поверхъ 1000 сотнарôвъ а есть звижь 13 стôпъ довгий. Свого часу упавъ вôнъ зъ такою силою, що зарывъ ся въ земли майже на 6 метрôвъ глубоко. Метеоръ сей буде мати велику вартôсть, а самй кошты его транспорту ажь до побережа обчисляють на 5000 доларôвъ.

— **Коло** портуґальского короля дуже куцо мусить бути. Недавно попродавъ вôнъ бôльшу частину коронныхъ клейнотôвъ, якй зачисляли ся до найбôльшихъ и найкрасшихъ въ Европѣ. На ихъ мѣсце лежать теперь въ касѣ... імітаціи.

— **Пожежа** знищила въ селахъ Петриковцѣ и Ваницѣ, земплиньскои столицѣ на Угорщинѣ, кôлька-найцять селяньскихъ загородъ. Жертвою огню упало такожь чимало збôжа, звезеного недавно зъ поля и колька штукъ худобы. Шкоду обчисляють на 30 тысячь коронъ.

— **Порошкомъ** ґринпиану отроѣло ся на плянтаціяхъ бавовны коло Парисъ, въ Тексасъ, 7 робôтникôвъ. Симъ порошкомъ були посыпанй стручки бавовны, щобы охоронити ихъ вôдъ хробачнѣ. Робôтники, котрй зрывали стручки, не знали о тôмъ, наслѣдкомъ чого прійшло до нещастя.

— **Сильнй** морозы навѣстили минувшого тыжня стейты: Айову, Висконзінъ, Минесоту, обѣ Дакотѣ, Индіяну, Небраску, Канзасъ и Колорейдо. Термометеръ показувавъ мѣсцями 26 степенѣвъ понисше зера. Богато ярины, кукурузôвъ и міліоны бушлѣвъ овочѣвъ повымерзало. Шкоды дуже великй. Зъ Манітобы, Ассинібои и Саскачеванъ доносять рôвножь о морозахъ. На озерѣ Сопіріоръ падала снѣжниця.

— **Незвычайне** зацѣкавлене збудило мѣжь археольоґами вôдкрыте передъисторичныхъ надводныхъ будôвель коло мѣста Ставанґеръ въ Норвеґіи. Консерваторъ Геллізенъ вôдкопавъ ихъ пôдъ 80 цм. грубою верствою землѣ. Они походять зъ камѣннои епохи. Є се три рôвнобѣжнй ряды палѣвъ, зъ котрыхъ каждый мае 4—5 цалѣвъ. На нихъ спочивають тôлько мало що стесанй сильнй бальки въ чотырохъ верствахъ. Довгота будôвлѣ выносить 6 м., ширина 5 м. Колька метрôвъ вôдъ головнои будôвлѣ стояли такожь двѣ побôчнй, полученй помостами на паляхъ зъ головною. Ту найдено мѣжь многими иншими предметами два камѣннй топôрцѣ и вôстре стрѣлы. Всѣ тй будôвлѣ и предметы мають около 15 тысячь лѣтъ.

Всѣ, що побрали до розпродажи Календарѣ „Союза“, нехай сейчасъ зроблять рахунокъ и пришлють до редакціи „Свободы!“

Соціялізмъ

А БЕЛЬҐІЙСЬКІ ХЛОПЫ.

Нерѣдко можна стрѣтити ся зъ думкою, що соціялізмъ вправдѣ добрый для фабричныхъ роботниковъ, але хлопамъ вонъ нѣчого не може дати. Така думка, се передсмертнѣ судороги вороговъ соціялізму. Видячи, що роботники по цѣломъ свѣтѣ стають до боротьбы о свои права подъ червонымъ стягомъ соціялізму, хотять тѣ morituri бодай села задержати для себе, т. е. для своеи політики, для добуваня собѣ мандатовъ и т. п.

Та марне ихъ говорене. Неумолимый розвой капіталізму, що зъ кождымъ днемъ нищить меньшѣ самостойнѣ господарства, ремесла и т. п., концентруючи ихъ въ рукахъ немногихъ властителѣвъ-богачѣвъ и перемѣнюючи бувшихъ „самостойныхъ властителѣвъ“ на роботниковъ, такъ и жене всякого подъ прапоръ соціялізму. Колись аґітували по селахъ противъ соціялізму тымъ, що — мовлявъ — соціялісты хотять водобрати хлопамъ землю, але теперь хлопъ уже побачивъ, що той нужденный шматокъ його „власнои“ землѣ, за котру вонъ поносить больше публичныхъ тягаровъ, якъ вона сама варта, водбирають йому не соціялісты, а дѣдичь, або таки богатый „братъ-хлопъ“.

И коли мы заглянемо въ статистику, то побачимо, що всюды меньшѣ господарства зникають, а большѣ ростуть ихъ коштомъ. Отъ возьмѣмъ Бельґію, про котру хочемо симъ разомъ поговорити:

Въ 1880 р. було въ Бельґіи 910.396 господарствъ, котрѣ до 1895 р. змалѣли до числа 829.685. Отже за 15 лѣтъ щезло 80.771 господарствъ. Справа стане намъ еще яснѣйша, коли побачимо, якои величины господарствъ щезло якъ найбольше. Отже щезло: 14.351 господарствъ на 50 аровъ; 35.985 господарствъ на 51 аровъ до 1 гектара; 25.875 господарствъ на 1—2 гектаровъ; 5.564 господарствъ на 2—3 гектаровъ; 1.600 господарствъ на 3—4 гектаровъ; 1.195 господарствъ на 4—5 гектаровъ. За те зросли господарства: на 5—10 гектаровъ о 675; на 10—20 гектаровъ о 2.168; на 20—30 гектаровъ о 414; на 30—40 гектаровъ 164; на 40—50 гектаровъ 187; надъ 50 гектаровъ о 181.

Значить ся, меньшѣ господарства зникають, а ихъ коштомъ зростають больщѣ. Попереднѣ „властителѣ“ стають роботниками на „своѣй не-своѣй“ землѣ и вже не боять ся соціялізму. Въ Бельґіи соціялізмъ межи сѣльскими роботниками розвиненый на столько, що соціялістична партія може скликувати спеціяльнѣ конґресы сѣльскихъ роботниковъ.

Такій конґресъ водбувъ ся 13. липня с. р. въ мѣстѣ Монсъ. Раджено на нѣмъ про соціялістичну аґітацію на селѣ. Одинъ зъ бесѣдниковъ, хлопъ Гамбурдзінъ, радивъ, щобы не приступати до хлопа „въ рукавичкахъ“, не манити його нѣякими сучасными „реформами“, котрѣ для бѣдного хлопського населеня значать только, якъ для умираючого колька хвиль житя довше, але щобы водразу аґітувати за соціялістичнымъ устроемъ и загрѣвати хлоповъ до боротьбы за той устрой.

Противъ выводовъ Гамбурдзіна выступивъ проводникъ бельґійськихъ соціялістовъ, адвокатъ и посолъ Вандервельде та иньшѣ „образованѣ“ соціялісты, котрѣ були за „реформами“. Остаточно ухвалено резолюцію, яку поставивъ Вандервельде, щобы соціялісты въ своѣй аґітаціи по селахъ звертали ся передовсѣмъ до заробниковъ, наймитовъ и т. п., а аґітуючи помежи дробными властителями, щобы передовсѣмъ клали вагу на сучаснѣ реформы, однакъ не закривали при томъ остаточнои цѣли соціялізму.

Зъ нарадъ конґресу видно, що „необразованѣ соціялісты“ больше революційнѣ водъ „образованыхъ“, и коли першѣ, котрымъ уже досить сучасного устрою зъ його „реформами“, хотѣли бы прямо черезъ революцію выбороти собѣ лѣпшу долю, то другѣ, котрымъ (адвокатамъ, лѣкарямъ посламъ и т. д.) теперѣшный устрой остаточно не такъ дуже допѣкае, волять „реформы“, бо се очевидно лекша и не така небезпечна робота.

Загаломъ теперь у деякихъ соціялістовъ проявляесть нахилъ до леґальности та до „мирнои працѣ“ на поли „реформъ“, нахилъ, котрый доводить ихъ до того, що пр. руськѣ соціяльнѣ демократы почитають собѣ въ »Волі« за заслугу, що президентъ міністровъ въ Австріи дръ. Керберъ похваливъ Вѣтика за його поступоване подчасъ Львовськихъ розруховъ... Не вже-жь и для соціяліста мае чаръ похвала міністра?! На щасте такій нахилъ до працѣ до леґальности проявляеть ся не у всѣхъ соціялістовъ, а лише у деякихъ соціяльныхъ демократовъ.

М. Л.

Познай Русине,

КУДЫ ТОБѢ ДОРОГА.

(Дальше).

V.

Мы, Русины не маемъ нынѣ свого войска — анѣ козаковъ, щобы войну выдати ляцкимъ та московскимъ панамъ. Але у свѣтѣ мають теперь далеко лѣпше оружіе нѣжь канoны и ґверы. Тою збруєю е голосоване и выборы въ кождой конституційной державѣ. Нынѣ цѣсарь не выдае законовъ, не накладае податковъ; усе се роблять послы, котрыхъ выбирае народъ. „Якъ собѣ постелишь, такъ ся выспишь, каже народъ — оттакъ и зъ выборами. Якъ послами стануть люде нашѣ, котрѣ за робучимъ народомъ схотять и будуть вмѣти постояти, тогды хлопске право буде на верха. Бо що послы урадять, то стае правомъ для всѣхъ людей.

Хлопска або украиньска партія давно зрозумѣла, що выборы то найголовнѣйша справа для Русиновъ у Австріи. По всѣхъ закуткахъ у краю, де лишь жиють Русины, ставляли Украинцѣ такихъ кандидатовъ на пословъ, що стоять за простыми людьми. Притомъ аґітовали завзято, скликуючи по всѣхъ большихъ селахъ, мѣстахъ и мѣсточкахъ численнѣ вѣча (мітинґи), де розтолковували людямъ, що рускѣ послы мають робити.

А щобысьте лѣпше ту роботу порозумѣли, подамъ вамъ любѣ читателѣ »Свободы« бодай коротко жаданя Украинцѣвъ у Австріи.

Выбранѣ рускѣ послы мають ся старати:

1. Щобы Галичина была подѣлена на руску и польску часть; щобы Русины мали свой рускій соймъ, свого руского намѣсника, свои рускѣ уряды и школы; — значить, нехай Поляки ґаздують у польской хатѣ, а до рускои най не пхають носа.

2. Мае бути выбрана нова комісія, котра бы розслѣдила кривды рускихъ громадъ при роздѣлюваню лѣсовъ и пасовискъ помѣжь панамы и хлопами. (Вы знаете, якъ страшно ошукали паны хлоповъ при той справѣ, — хто цѣкавый про се докладно знати, най прочитае книжку »Панщина« Ив. Франка).

3. Зъ цѣсарскои касы державнои мае ся поплатити всѣ хлопскѣ довги, котрѣ водтакъ народъ буде сплачовати при податкахъ.

4. Мае бути лише оденъ податокъ доходовый. Хто не мае лише 300 зр. доходу, не платить жадного податку, бо найменше 300 зр. потребуе чоловѣкъ, щобы могъ жити. (Зъ того ясно, що лише дуже мало щонайбогатшихъ хлоповъ платило бы податокъ; за тое больше мусѣли бы платити богачѣ-паны.)

5. Податокъ водъ соли, цукру и иншихъ конечныхъ рѣчей мае бути знесеный.

6. Войскова служба, чи для пана чи для Ивана мае бути лише 1 рокъ; притомъ мае ся знести шпанґи и привязуване до стовпа (Anbinden) и не мае ся кунировати нашихъ дѣтей.

7. Держава мае выкупити всю землю водъ пановъ и роздѣлити межи хлоповъ.

8. Кождый чоловѣкъ, що мае 24 роковъ, мае мати право голосувати, и то не на делеґата, але впростъ на посла. (Нынѣ дуже е зле, що громады не голосують водъ разу на посла, але выбирають 2—3 людей изъ громады на делеґатовъ, а тѣ за ковбасу, дриглѣ та келишокъ сивухи продають свой народъ. Якъ бы всѣ водъ разу голосували у громадѣ на посла, тобы треба такои ковбасы, якъ водси до старого краю, щобы погодувати всѣхъ хрунѣвъ).

9. Мае ся знести усѣ куріи. И паны и хлопы и роботники и купцѣ мають разомъ выбрати одного посла. (Нынѣ е такъ, що великихъ колькохъ пановъ выбирае 1 посла, колькадесять купцѣвъ зновь 1 посла, колькасотъ мѣщанъ 1 посла, а колькадесять тысячь хлоповъ и роботниковъ знову лише одного. Значить ся, голосъ 1 пана вартуе больше неразъ нѣжь колька тысячь хлоповъ.)

10. Хлопскѣ податки мають ся давати на хлопскѣ потребы — (на поправу ихъ ґрунтовъ, на подпиране промыслу, на просвѣтнѣ цѣли и т. п.)

Ото суть коротко зобранѣ тѣ головнѣ 10 заповѣдей украиньскои партіи въ Галичинѣ — перечитайте уважно, чи е въ нихъ що злого або грѣшного.

Коли народъ выслухавъ на передвыборчихъ вѣчахъ оттѣ домаганя, запаливъ ся якъ оденъ мужъ до сеи проґрамы хлопскихъ пословъ. Але польскѣ паны мали старостовъ и шандаровъ за собою, тожь безлично шахрували передъ выборами и при выборахъ. Выдирали картки голосованя, страшили, грозили, подкуплювали, а смѣлѣйшихъ та розумнѣйшихъ казали колоти и стрѣляти. Пролляло ся богато рускои крови въ 1895 и 1897 р. — такъ само въ 1900 и 1901.

Хлоповъ и роботниковъ, аґітаторовъ свѣцкихъ а навѣть священниковъ замыкали до арешту на часъ выборовъ, а самѣ подставлювали иншихъ людей, батяровъ зъ улиць, щобы голосували на картки, котрѣ силою водъ нашихъ людей водобрали. Нашъ рускій выборець переходивъ цѣле пекло, закимъ могъ ся достати до стола воборчои комісіи. Тожь не диво, що замѣсть колькадесять, выбрано ледви колька рускихъ справедливыхъ пословъ. Ошуканьствомъ и розбоемъ побороли вороги Русиновъ до якогось часу.

Але народъ не упавъ въ роспуку, лишень выбравъ друге оружіе противъ пановъ, сильнѣйше нѣжь выборы, выбравъ страйкъ.

То такъ акуратъ можбы сказати, якбы до хлопскои хаты влѣзъ волоцюга и не хотѣвъ ся вступити. Бѣдный мужикъ иде до суду, але не находить правды, бо судъ подплаченый. Тогды вертае вонъ до дому, сплюнувъ въ жменю, тай пройдисвѣтл межи очи. „Рушай менѣ зъ хаты!“ А бомъ котрый не боявъ ся судейского параґрафу, якъ побачивъ хлопскій параґрафъ, якъ му свѣчки въ очехъ стали водъ твердого мужицкого кулака, увидѣвъ що не жартъ тай давъ ногамъ знати.

Оттакъ и рускій селянинъ — довго вѣривъ, що вонъ е подъ охороною цѣсарского права. Ажь тутъ при выборахъ и въ судахъ побачивъ, що его безъ нѣякои вины безправно мордують и карають.

Увидѣвъ що самъ цѣсарь хлопови не сприяе, бо коли колькасотъ хлоповъ ѣздило до Вѣдня на скаргу, то ихъ монарха водогнавъ зъ бурґу якъ собакъ тай казавъ пановъ и надальше слухати.

Нашъ Русинъ тяжкій то правда; рано якъ встане, якъ зачне чѣхати ся а позѣвати, а онуче перевивати, вѣхте закладати — то довгий часъ мине, заки збере ся до роботы, але за те, якъ вже робить, то акуратно, зъ цѣлои силы.

Такъ и тутъ! Довго терпѣвъ але терпцю не стало; обозрѣвъ ся, вороговъ повно, а вонъ самъ самѣсенькій. Бють его, а вонъ помаленьку та до плота; та вже якъ выломить дубовый коликъ, е що въ руку взяти, та якъ замахне въ право въ лѣво, такъ вороги попокотомъ и лежать.

Паньске насильство, цѣсарска неласка не пригнобила Русина, а лише учинила его завзятымъ що радше вже загине, а свого не попустить.

На чолѣ невдоволеного селяньства стае украиньске политичне товариство „Народна Рада“ изъ рускими послами и найчѣльнѣйшими людьми зъ интеліґенціи та хлоповъ. Ся Народна Рада мае въ каждомъ селѣ своихъ довѣреныхъ людей, а въ кождомъ повѣтѣ колькохъ орґанізаторовъ. Зъ головного т. зв. екзекутивного комітету пошовъ зазывъ до всѣхъ тыхъ аґітаторовъ, щобы приготовляли народъ до страйку. Порозсылали всюды книжочки про страйкъ, що то вонъ е та якъ люди мають ся до него взяти. Орґанізаторы скликали вѣча и довѣрочнѣ зборы и заохочували народъ, щобы страйкувавъ.

И справдѣ уже зъ весною с. р. страйкъ розпочавъ ся и обхопивъ мало не всѣ повѣты рускои Галичины. Цѣль страйку була така, щобъ водплатити панамъ за выборы, щобъ не мали охоты вдруге шахровати, и щобы узыскати хоть яке таке подвысшене платнѣ за тяжку хлѣборобску працю. Страйкъ удавъ ся знаменито. Всюды люде выграли подвысшене платнѣ; — паны остовпѣли водъ тои несподѣванки. Найважнѣйша однакъ цѣль страйку була тота, щобы паны мусѣли продати свою землю въ хлопскѣ руки. Вже нынѣ колькадесять дѣдицтвъ розпарцельовали хлопы; и тутъ знову до помочи стала украиньска интеліґенція и украиньскѣ хлопскѣ банки, якъ „Союзъ кредитовый“ у Львовѣ и иншѣ. При такой роботѣ сеи партіи вже недалекій часъ, коли усѣ 10 домаганъ будуть мусѣли сповнити ся, тымъ больше, що руске молоде поколѣне цѣле есть патріотичне, украиньске а до хлопскои справы дуже горяче и охоче. При теперѣшномъ страйку повно нашихъ студентовъ сидѣло по арештахъ за аґітацію. Але имъ не страшнѣ анѣ криміналы анѣ ґверы та баґнеты, бо они призначили своє житє не на панованє але для добра Руси. Кождый зъ васъ памятае, якъ то тѣ академики-студенты задля зневаги рускихъ правъ — понадъ 600 выступили зъ львовскои найвысшои школы, хоть то по найбольшой части сыны бѣдныхъ селяньскихъ родичѣвъ.

Черезъ той ихъ поступокъ цѣлый свѣтъ дознавъ ся о рускôй кривдѣ — теперь знову про страйкъ заговорили всѣ ґазеты по свѣтѣ. А е се дуже важною рѣчею, щобы цѣлый свѣтъ зачувъ нашъ крикъ о помочь. Бо мы були якъ подорожный, котрого середъ лѣса напали розбойники. Нѣхто про насъ анѣ не знавъ анѣ не чувъ. Теперь же усѣ народы дивлять ся, що дѣе ся въ Галичинѣ и въ Росіѣ, то вже не будуть могли вороги такъ збыткувати ся надъ нами, бо за Русинами мусить обстати межинародне право, котрого всѣ слухати мусять.

Н. Струтиньскій.

(Дальше буде).

БРАЗИЛІЙСКІ РУСИНЫ СВАРЯТЬ СЯ.

Понисше подаемо урывки зъ дописи, яка була друкована въ польской часописи „Gazeta Polska w Brazylii“ зъ дня 9. Августа 1902 року.

„...У насъ не було и не буде згоды такъ довго, доки нами будуть рядити тякѣ люде якъ Василіяне. Имъ не ходить о просвѣту людей, але о велике число капличокъ и о наповнене своихъ кишень потомъ люду. Назбирало ся у мене досыть матеріялу, щобымъ могъ узасаднити повысше твердженє, наразѣ однакъ приведу послѣднѣ подѣѣ, якѣ мали мѣсце на Куритибской рускои кольоніи.

Водъ прѣѣзду о. Кизимы варить ся и кипить мѣжь нами. Въ минувшу недѣлю мали мы мітинґъ и почавши водъ сего дня мусимо мѣжь собою розрожняти двѣ партіи, одну подъ проводомъ о. Кизимы, назвемо еи партією клерикальною, и другу наклюваючу ся партію радикальну, бо такъ зовуть насъ церковнѣ лямполизы. О собѣ не говорю, бо мене и колькохъ другихъ уважають Василіяне за радикаловъ вже за се, що читаемо американьску „Свободу“, але, на якой однакъ подставѣ осмѣлили ся назвати новоприбувшого Стефана Петрицкого атеїстомъ, радикаломъ и т. п., коли той нѣколи не выставлявъ себе за такого анѣ публично, анѣ приватно, а въ Куритибѣ не мавъ ще навѣть способности показати своеи барвы. Чи Василіяне натхненѣ Духомъ св., чи може вважають кождого за радикала, хто хоче працювати на поли народнои просвѣты? Розумѣю принципіяльно значѣне удержаня релігіи, однакъ сама релігія не може заспокоити всѣхъ вымоговъ 20. вѣку. Намъ слѣдуе ширити просвѣту въ кождой закутинѣ, а сему противлять ся Василіяне всею силою, про що найлѣпше свѣдчать подѣѣ послѣдныхъ днѣвъ. Передовсѣмъ познали мы докладно о. Кизиму. Его абсолютного диктаторского панованя не могуть зносити свѣтлѣйшѣ Русины, отже теперь скорыстали мы зъ приѣзду д-ра П. и показали смѣлѣйше свою голову. Обурило се о. К. и сейчасъ на самомъ вступѣ оголосивъ доктора радикаломъ и т. п. Зъ перебѣгу справы, яку оногды трактовано на мітинґу, не находимо найменчои причины до повызшого подозрѣня.

Минувшои Недѣлѣ по Службѣ Божой выступили нашѣ парохіяны передъ о. К., щобы хотѣвъ занятись водновленемъ рускои читальнѣ. Той выкручувавъ ся сякъ и такъ, а вконци згодивъ ся на продовжене бесѣды по вечѣрни. Обоятность бувшого суперіора завважавъ др. П., отже рѣшивъ самъ повести справу, щобы добрый намѣръ на нѣчимъ не скончивъ ся. О. К. мишкувавъ черезъ цѣлый часъ мітинґу а наконець оголосивъ вотверто, що не узнае потребы жадныхъ другихъ товариствъ кромѣ церковного братства, що всѣ другѣ суть шкодливѣ, бо тамъ головно ширить ся деморалізація, що церковъ водповѣдае всѣмъ потребамъ парафіяновъ и що только вонъ мае право рѣшати о потребахъ своихъ парафіяновъ, а все що дѣесь противъ его волѣ вважае за анархію и т. п.

Помимо сего записало ся сейчасъ 27 членовъ, выбрано выдѣлъ и розширено атрибуціи товариства вже самимъ имонемъ: „Читальня и школа тов. Просвѣты въ Куритибѣ – Парана — Бразилія“.

О отвореню школы не було наразѣ мовы, однакъ змѣною назвы хотѣли мы замаркувати, що нашимъ обовязкомъ е памятати о своѣй власной школѣ, щобы въ нѣй образовали ся такъ мѣсцевѣ якъ и замѣсцевѣ дѣти. Въ той цѣли наложили мы на себе водповѣдно до цѣли дуже скромный податокъ, бо только оденъ мілрейсъ на мѣсяць. Зъ часомъ узбирала бы ся сумка, если зважимо, що добровольно офѣрували намъ два мешканя подъ школу безплатно. — Помимо гарного перебѣгу справы о К. цинѣчно кпивъ собѣ зо всѣхъ нашихъ ухвалъ, а въ конци замкнувъ засѣдане повысшими словами. — Не досыть сего. О. К. понижае себе до сеи степени, що скликуе до себе поодинокихъ членовъ, водмовляе ихъ водъ новозаложеного товариства просьбою и грозьбою, а наконець осмѣливъ ся навѣть подбунтовати трехъ людей, щобы зробили баламуту на засѣданю выдѣлу, яке водбуло ся въ колька день познѣйше въ приватномъ мѣсци для уконституованя ся.— Удержувати народъ въ темнотѣ, збольшати монастырскій маетокъ и наповняти свои власнѣ кишенѣ е очевидною девізою Отцѣвъ Василіяновъ. Дальше анѣ кроку! Дмитро Иванковъ“.

Дописи.

Зъ Ramey, Pa.

Читаючи дописи зъ рожнихъ сторонъ американьскои Руси, взяла и мене охота написати про нашѣ мѣсцевѣ справы. У насъ, Богу дяковати, теперь дуже краснѣ порядки. А всьо заслуга нашого любого о. Григорія Кульчицкого. Колько то священиковъ у насъ було, жаденъ и подобный не бувъ до теперѣшного нашого душпастыря. Заложили намъ нашу руску школу, а хоть лише колька тыжнѣвъ тота школа тревае, варто було подивити ся, якъ то на екзаменѣ нашѣ дѣти красно по руски читали, спѣвали, писали! Тѣ дѣти, що перехреститися не вмѣли, а теперь росказували біблію, катехизмъ якъ у старомъ краю. Велику втѣху мали усѣ родичѣ, якъ тое чули та якъ роздавали въ нагороду хорошѣ книжочки та образки. Радуемо ся усѣ, що не загине руске имя при такомъ священику, не забудуть тѣ нашѣ дѣти ангелики за нашу святу Русь.

Найжежь вамъ отче Кульчицкій, продовжить Господь житя на многѣ лѣта, щобысьте сто лѣтъ могли ся трудити для добра св. Церкви и руского народа.

Оденъ за всѣхъ парохіянъ Михайло Барна.

Зъ Olyphant, Pa.

Въ Недѣлю 14 септембра водбувъ ся мітинґъ въ Олифантѣ. Предсѣдателемъ бувъ угорскій Русинъ Иванъ Капа. Говорило ся про рожнѣ справы; противъ мадярскихъ перевертнѣвъ, про повстане роботничихъ юній и страйковъ, про выховуване дѣтеи въ рускомъ патріотичномъ дусѣ. Mrs. Струтиньска деклямувала стихъ Шевченка „За Уралемъ“, подавши коротке значене его творовъ у передмовѣ, а хоръ спѣвавъ хорошѣ рускѣ пѣсни. — 28-го септембра знову водбуде ся мітинґъ, на котромъ буде ся говорити про нашу руску исторію. — На мітинґу було колькохъ поважаныхъ патріотовъ изъ Sranton, Pa., а зъ нихъ оденъ дуже красно говоривъ про скрентоньскѣ справы.

Сподѣемо ся, що 28 го зъ цѣлои околицѣ зберуть ся люде, щобы послухати дещо цѣкавого а пожиточного. Мітинґъ розпочне ся около годины 2-ои.

Оденъ зъ бесѣдниковъ.

Philadelphia, Pa.

Дивую ся и не дивую, що п. Ровнянекъ редакторъ «Slovenskoho Dennika« зъ своимъ дурнымъ дописувателемъ такои подлоты допустили ся, якъ та допись буля о Т. Шевченку. Но вôдъ Hungarian нѣчого лѣпшого не можемо надѣятись. Бо сли бы вôнъ бувъ цѣнитель та любитель науки, певна рѣчь, що таку огиду бувъ бы не написавъ.

Такого поета, якъ бувъ Тарасъ Шевченко поважають, всѣ народности. Єго вѣршѣ переходять зъ рукъ до рукъ; перетолковують на рôжнй мовы. Филиппинцѣ мали такожь подôбного поета. Бувъ то Dr. Rizal, найлѣпшій ихъ писатель, котрый такъ само зôставъ замученый Иппанами, якъ Шевченко Москалями. Застрѣлено его при Манілѣ. За его высоку науку Филиппиньскй народовцѣ его горко оплакували яко мученика и всѣ высшй и нисшй клясы святкують урочисто его память. Американцѣ зъ того не высмѣвають ся анѣ не забороняли, хоть то було пôдчасъ революціи въ 1899 роцѣ. Военне право було всюды; а въ той день було дозволено, щобы Филиппинцѣ свободно собѣ святковали, его споминали, а тысячѣ парадовали по сонныхъ, горячихъ улицяхъ Манілѣ. Американьскй фамилѣ имъ допомагали, що Иппанцѣвъ дуже дивовало, бо они подôбнй до редактора „Shlowenskeho Shmace“ въ Pittsburg-y. Ой бо то Американцѣ и оцѣнюють такого чоловѣка та свободу, а за то суть найславнѣйшимъ народомъ.

А же Rovnianek зъ своимъ дописувателекъ такъ огидно понижовъ ся взглядомъ нашого руского покôйного бл. п. Т. Шевченка, то великого дива нема, бо чого, братя Русины, иншого надѣемось вôдъ такого непросвѣченого Hungarian-a. Якъ я одного разу проходжавъ ся зъ однымъ угорскимъ Русиномъ улицею у Pittsburg у надходить я кійсь пôвъ пана и въ носѣ щось довбае. Показую своему товаришови. Вôнъ говорить: та най собѣ тамъ довбае, вôнъ довбае въ своимъ. И говорить менѣ, що то той панъ що Slovenske Shmace predaje u Pittsburg y, Pa. Довбавъ въ своимъ, теперь зачинае и другимъ довбати, по чекайте паничу, бо то мусите еще облизати.

А и та „Неправда“, котру нѣхто до часописей не рахуе, такожь пхае свое рыло до того, чого не розумѣе, та розрôжнити не знае. И то есть cowardly trick атаковати такого, що не есть въ силѣ вôдновѣсти. Й ту скажу, що ажь и его пословицю перевертають зъ доброго на зле: Учѣте ся братя мои, думайте, читайте, и чужого научайте й свого не цурайтесь. Но чи то такъ пишуть и чи такъ есть? Якъ и с. Обушк. органъ (о котрôмъ анѣ не варта споминати, щобъ чоловѣкови гонору не упало) то перевертае, — отъ дивѣть ся читайте, якъ то шумно уложено: Пише, — вытверези ся, помоли ся! Диви ся Русине, пôзнай свôй характеръ. Тажь тебе до ціякôвъ стосують тй нашй галицкй Мадяры за твою вѣрнôсть та змарноване грошей у его готелю. Ой бо то нѣтъ нѣчого горшого, якъ перекинчикъ. Вôнъ знае всѣ обороты своеи народности та продае всьо чужимъ (за ковбасы) на ганьбу и встыдъ самъ собѣ; бо жаденъ, честно вихованый чоловѣкъ такого дечого бы ся недопустивъ. Видко, що то е тôлько заздрôсть непросвѣщеныхъ людей. Хотѣли бы кому докучити неприличною обмовою такому, що вже высше 41 лѣтъ лежить у гробѣ, нашому патріотови и найлѣпшому брату. Якбы Т. Шевченко живъ днесь и бувъ ту у Америцѣ та часами можебы до его готелю зайшовъ якъ до свого Русина, давъ бы ему що вторгувати, то бы нѣхто нічь не говоривъ. Бо за барою есть велика способность студіювати людскй характеры. Видко, що то есть священника чинъ, то дуже красно! Май хлопе голову на карку, не дай свôй характеръ студіювати такимъ людямъ. Якъ то була опись о словяньскôмъ народѣ зъ типичными образками въ однôмъ Ню Йорскимъ мѣсячнику. Пише тамъ: есть у Росіи досыть великій народъ, называеся „Little Russian“ та дуже, дуже красный, найкрасшій зъ всѣхъ славяньскихъ народôвъ и дуже добрый та vivacious (то значить, живый), що дасть свôй характеръ студіювати будь якимъ болванамъ. Зъ тои причины дають ся ошукувати и суть дуже гнетенй въ всѣхъ взглядахъ вôдъ низшыхъ ему народôвъ. Видко, що той писатель мавъ щире розумне та правдиве серце. И чи не есть то задачею щобъ мы нашй серця змѣнили. Мы мусимо о то старати ся, щобъ мы такожь характеры пробували и переконались, чи той чоловѣкъ не хоче насъ обманити и то есть найважнѣйше въ політицѣ. Подумаймо яка користь бы прійшла Русинамъ изъ такои обмовы нашого великого Ґенія.

Одна ганьба и встыдъ! Бо днесь то всьо есть бизнесъ. Отъ взявши „Свѣтъ“ або „Правду“, що тамъ поучаючого знайдете? Перша тебе тягне до Синода за хлопскй грошѣ, друга за вино, червоный поперъ, та ковбасы до Мадярôвъ. Прочь зо смѣтемъ! Мы повиннй бойкотувати тыхъ ошуканцѣвъ, котрй за Юдинй грошѣ Русь розпинають и не дають намъ зъеднати ся!

Ф. Коханъ.

Зъ Syracuse, N. Y.

Въ Syracuse, N. Y. и на околици де найдальше треба платити на стріткару 20 цт. жие поважне число Русинôвъ бо понадъ 300 душь. Маемъ ту такожь два братства; старше св. Йоана Крестителя належаче до »Соединенія« и друге св. АА. Петра и Павла належаче до »Союза«. Братство св. Йоана Крест. еще въ 1900 роцѣ зачало колектувати грошѣ на церковь и сколектували близько 600 долярôвъ и дали грошѣ до банку а вôдтакъ все устало тихо, бо о. Ев. Волкай казали тôлько тому братству о то старати ся, що належить до »Соединенія«. Але понеже ихъ силы були за слабй и до нѣчого не забирали ся то людямъ бракло терпеливости и зажадали на мітинґу 12. Юнія с. р., щобы имъ або грошѣ звернути або о церковь ся старати. Й ухвалено, щобы о церковь ся старати. Выбрали комітетъ въ 6 людей, щобы порлядавъ лота и тіижь найшли лотъ въ досыть красной мѣсцевости на розѣ Osburn Ave и Tompkinson Str. Стріткара ѣде передъ самъ лотъ а якъ церковь буде стояти, то вôдъ N. Y. Central діпа за 20 минутъ W. Fayette стрітомъ зайде ажь на самй сходы. Лотъ вже купленый за 1.500 дол. и вже маемо заплачено 1000 дол. На тыхъ 1000 дол. денекотрѣ подавали по 10, 15, 20 и 25 дол. Братство св. Іоана Крестителя дало 100 дол. а и друге братство св. Петра и Павла належаче до Союза такожь дещо оферуе, бо теперь всѣ разомъ працюемо.

За комітетъ:
Максимъ Тиснякъ, предсѣдатель. А. Варинъ, секретарь.

Зъ Mt. Carmel Pa.

Одного разу притрафилось менѣ достати до рукь тую шмату неправду. Не дуже переглядаючи, знайшовъ я допись зъ Мт. Кармель. По перечитаню тои дописи не дуже зачудовало мене тое, що тамъ неправда есть писана, бо неправда не правду пише, але тое мене зачудовало, що такихъ трехъ хрунѣвъ ся знайшло въ Мт. Кармелъ, котрй наше братство св. Володимира ганять и хотять нищити. Єще вôдъ закладаня того братства все имъ тое братство спдить въ головѣ, бо наше братство есть наймолодше, а всякй обовязки, чи то парафіяльнй, чи якй небудь, якъ наприкладъ на студентôвъ до старого краю, то наше братство въ Мт. Кармель, перше оферувало, а друге братство було на насъ зле за те, що мы ся напередъ зô всѣмъ выриваемо и зъ того завзятку ажь насъ описали въ „неправдѣ“ и нашого о. Макара. Притрафило ся еще на початку страйку, поки людямъ ставало центôвъ, то собѣ еще бромблювали, бо собѣ раховали, що страйкъ ся скоро скôнчить. По найбôльшой части беруть кеками пива по такихъ печахъ подальныхъ вôдъ мѣста и пють а потôмъ до бойки зъ ножами и гинуть зъ рукъ оденъ другого. Такъ то и нашъ брать небôщикъ Василь Пôдгурскій зôставъ въ такой спôлцѣ порѣзаный ножемъ и померъ вôдъ тыхъ ранъ. Наше братство на остатнôмъ мітинґу, якъ ся страйкъ зачавъ, урадило, щобы кождый членъ справувавъ ся якъ найлѣпше и що мѣсячного не буде ся платило, то и запомоги нѣякои не буде черезъ страйкъ. Отже наше братство не вышло въ парадѣ на похоронъ небôщика, бо була зараза вôспы, а по друге дали знати братству ажь другого дня, якъ лежавъ трупомъ. Братство ся тôлько заняло, що за трумну погребникови заплатило. И той хрунь въ „неправдѣ“ описуе, що чужй люде заняли ся тымъ погребомъ а не братство и що о. Макаръ выѣхавъ собѣ спокôйно баламутити людей, а мы за его порадою не похоронили небôщика. Чи то не ложь? Бо о. Макаръ бувъ въ той часъ на конвенціи въ Jersey City а не въ Olyphant; о. Макаръ намъ порады не дававъ нѣякои и не кричавъ въ церквѣ, що за збуемъ не треба ити на похоронъ, тôлько ганивъ такй непорядки якй притрафили ся въ той часъ и хотьбы на кого прийшло, то таке дѣло не похвалить тôлько поганить и тôлько той може называти ся анархістою, котрый тое дѣло похваляе, якъ тотй три хрунѣ дописувателѣ „неправды“ а не о. Макаръ. Я тыхъ хрунѣвъ имена не подаю, бо они бы ся тымъ еще славили а они того не варта.

Въ имени братства св. Володимира.

Подаючи сю допись, завважаемо зъ прикростею, якъ то нашй люде анѣ рушь не можуть жити въ згодѣ. Подайможь собѣ вже разъ руки до згоды, щобы черезъ дурницѣ не розбивати народнои рускои силы!

Увага коректора „Свободы“.

Зъ Jessup, Pa.

Заходомъ кôлькохъ чесныхъ людей вôдбувъ ся тутъ великій рускій мітинґъ. Предсѣдателемъ мітинґу бувъ Петро Ґижа. Противъ мітинґу зъ цѣлои силы выступавъ „мадярскій священикъ руского набоженства“ о. Лендѣль изъ Scranton, Pa. На проповѣди говоривъ. щобы люде не важили ся ити на „радикальне“ вѣче. И не встыдъ вамъ, мадярскій перекинчику, таке говорити?

Народу зôбрало ся повно въ гали Mr. Масляра; було поверхъ 400 люда. И хтожь скаже, що учувъ може хоть одно слово противъ вѣры? Говорило ся про еднôсть усѣхъ Русинôвъ, про те, щобы пôдпирати своихъ, рускихъ людей, щобы понехати дурну сварню та приходити до згоды.

Кождый розумный чоловѣкъ повиненъ се спôзнати, що такй перевертнѣ, якъ о. Л. не хочуть Русинамъ добра. Тажь іихъ мадярске правительство на се до Америки послало, щобы они не дали Русинамъ урости въ силу. Тажь той „превелебный“ казавъ на похоронѣ одного священика, що якбы мавъ грошѣ, тобы выдававъ таку ґазету и книжки, щобы усѣ Русины зôстали Мадярами. Диви ся рускій народе, кого годуешь свойовь кервавицевь! Вовкôвъ лютыхъ, котрй тобѣ кажуть, щобысь дальше ходивъ въ ярмѣ мадярско-жидôвскимъ. Але недочекане! Мы Русины не будемо нѣколи Мадярами, а такихъ вовкôвъ пастырѣвъ просимо красно: коли вамъ такъ любе мадярско-жидôвске ярмо, вертайте до вашихъ баратонôвъ, бо и такъ уже загибають зъ кождымъ днемъ. На вôльнôй, земли Вашинґтона не вôльно! — чуете засѣ вамъ! будовати мадярску вôтчину;

Гнатъ Лиґузъ.

Сонъ.

И видѣвъ я у снѣ чудову палату. Будынокъ увесь зъ самого золота та срѣбла. Крôзь діамантовй вôкна видно було таку роскôшь и богацтво що ажь за серце хапае, — усю выгоду, усѣ достатки, якй лишь у мрѣяхъ приходять. На самôмъ вершку палаты — зъ найдорожшихъ камѣнѣвъ зложена — стояла напись:

„Руска Доля.“

Й бачивъ я дальше у снѣ, пôдъ тымъ чуднымъ будинкомъ якусь нужденну постать жебрачки. Крôзь подертй лахманы прозирало збѣдоване, скатоване тѣло. Колимъ близше пôдôйшовъ, увидѣвъемъ марне, зôвяле лице, очи були перевязанй брудною шматою. Цѣла постать еѣ дрожала вôдъ холоду та якоись душевнои муки.

„Хто ты е“ обôзвавъ ся я, до неи пôдходячи.

„Я Русь!“ глухимъ голосомъ вôдповѣла жебрачка.

„Чомъ жежь ты, Мамо, така збѣджена, чомъ одѣжь твоя подерта?“

Зôтхнуло явище важко преважко та й оттакъ сказало: „Черезъ незгоду сынôвъ, дѣтей моихъ, загубиламь ключь вôдъ сеи палаты. На тôмъ чуднôмъ ключи написано „Єднôсть“. Самъ Богъ вручивъ менѣ его та наказавъ пильнувати, бо лишь тымъ ключемъ „Єдностею“, можна „Руску Долю“ вôдчинити. И отъ стою я кôлькасотъ лѣтъ пôдъ моею палатою — годѣ отворити. Сыны пôшли на службу Ляхови та Москалеви. Зъ жалю, зъ туги, зъ тяжкого плачу очи зайшли тьмою та мушу ихъ завязовати, щобъ бôль вспокоити.“

Середъ тои бесѣды очи мои упали на предметъ, що лежавъ таки пôдъ самыми ногами „Руси“. Придивляюсь и бачу на пôвъ заржавѣлый ключь, а на нѣмъ золота, лискуча напись „Єднôсть“.

„Мамо!“ крикнувъ я „здôйми заслону изъ своихъ очей, тажь ключь вôдъ палаты передъ тобою!“ та тутъ и збудивъ ся.

Не выходить ми той сонъ изъ головы. Колижь то коли, ты бѣдна, замучена Русе, вôдкинешь заслону изъ своихъ очей? коли просвѣтишь ся та найдешь еднôсть, а зъ едностевь свою долю и волю давнюю и силу?!

Н. Струтиньскій.

За рôдный край.

(Дальше).

VI.

Вставайте, кайданы порвѣте
И вражою злою кровію волю окропѣте.

По всѣй Руси-Украинѣ залунавъ голоснымъ вôдгомономъ покликъ Хмельницкого. Скрôзь по рускихъ земляхъ появила ся безлѣчь кобзарѣвъ бандуристôвъ, котрй у своихъ пѣсняхъ завзывали нарôдъ до бою зъ ляцкими панами. Се були высланй Богданомъ козаки, котрй поприбирали ся у старечу одѣжь, щобы тымъ лекше орґанізовати народне повстане. Нарôдъ уважно слухавъ старинныхъ думъ про руску колишню славу, плакавъ, коли кобзарь у жалôснôй пѣсни представлявъ народнй кривды та дрожавъ вôдъ великого запалу, коли уконець иншый бандуристъ у горячихъ словахъ заспѣвавъ пѣсню бунту, пѣсню волѣ. Бувало по переходѣ такого бандуриста тогожь вечера збирають ся що горячѣйшй та вôдважнѣйшй въ якôмъ означенôмъ мѣсци на тайну пораду; звычайно де въ якôй вôддаленôй пасѣцѣ або въ лѣску, щобъ сховати ся передъ очима паньскихъ шпигунôвъ. Тутъ чекае вже на нихъ бандуристъ чи кобзарь, але въ цѣлкомъ иншой одежѣ. Скинувъ изъ себе жебрацкй лахй — замѣсть бандуры остра шабля при поясѣ, самъ у повнôмъ козацкôмъ строю. Вôнъ то сейчасъ и порядокъ заводить у прибувшôй ватазѣ. Въ однôй хвили вôдкись возьме ся кузня; хлѣборобы напростовують косы, ґосподарске желѣзе перековують на списы, тамъ знова направляють на пôвъ поржавѣлй рушницѣ-гаковницѣ, острять ножѣ та сокиры. За годину вже всѣ узброенй. Тй зъ косами, тй списы держать въ рукахъ, а хто лише нôжь або сокиру, або таки дубовый кôлъ, понабиваный цвяхами. Лишь декотрй уоруженй тяжкими стрѣльбами; се потомки давныхъ гайдамакôвъ, котрй пôдъ Наливайкомъ чи Лободою зъ Ляхами боролись. Довго лежали тй тяжкй самопалы, закопанй въ якôмъ недоступнôмъ мѣсци, ажь дочекались, що внуки давныхъ ихъ панôвъ. зновь ихъ на свѣть выдôстали для такои самои роботы, для добутя святои волѣ.

Колижь вже вся ватага стояла готова, козакъ бандуристъ бравъ надъ нею провôдъ и сейчасъ заправлявъ новикôвъ до военного дѣла тымъ, що робивъ обрахунокъ изъ найблизшимъ жидомъ арендаремъ та дѣдичомъ. Рôвночасно пôдпалювали коршму и дворъ. Нарôдъ мстивъ ся страшно на своихъ катахъ, гнобителяхъ. Не подарувавъ нѣкому. Не попускавъ анѣ дѣтямъ анѣ жѣнкамъ паньскимъ та жидôвскимъ. Усѣхъ мордувавъ безпощадно и люто. Для бôльшои наруги вѣшали разомъ пана, жида и собаку на однôй шибеници, на котрôй оттаке стояло написано:

„Панъ, жидъ и собака
Се вѣра єдиная“

Страшнй часы настали тогды для панôвъ и жидовы. Нôчь въ нôчь горѣли паньскй дворы, нôчь въ нôчь чути було стогôнъ мордованыхъ. Хлопы покидали плуга, сѣдлали конѣ та взялись за списы и шаблѣ, щобъ знищити до тла ворога, що кôлькасотъ лѣтъ пивъ его кровь, живъ зь его поту и працѣ.

Паны побачивши конець своему панованю, кидали дворы та втѣкали поперебиранй у Польщу, щасливй коли босй тай голй хоть жите уратують. Але й се рѣдко кому удало ся, бо полумя бунту захопило цѣлый рускій край. Усюды по селахъ стояли варты, котрй слѣдили за кождымъ переѣжджаючимъ чужимъ чоловѣкомъ, по степахъ та поляхъ увивали са кôннй вôддѣлы, котрй перехоплювали паньскихъ утѣкачѣвъ.

Сповнилось тогды велике слово народнои думы — Украина була безъ жида и безъ Ляха.

Лише оденъ панъ, маґнатъ, не побоявъ ся народного пожару, оставъ на Украинѣ та пробувавъ гасити повстане. Симъ смѣльчакомъ бувъ Ярема Вишневецкій, споляченый панъ руского роду. Малымъ вôддавъ го отець до Єзуитôвъ у школу, а сй зробили зъ руского хлопця перевертня, зрадника. Вôнъ вôдрѣкъ ся своеи рускои вѣры та руского имени, перейшовъ на латиньске и ставъ горше вôдъ всѣхъ Ляхôвъ гнобити свôй власный нарôдъ.

Бувъ вôнъ великій богатырь — сѣлъ и мѣсточокъ мавъ кôлька тысячь, такъ що его маетокъ тягнувъ ся на кôлькадесять миль у здовжь а кôльканайцять въ ширину. Головною резиденціею его на Украинѣ було мѣсточко Лубны. Тутъ бувъ пышный замокъ, укрѣпленый валами и муромъ; тутъ тримавъ вôнъ около 10.000 найдобôрнѣйшого вôйска.

Коли бунтъ розпочавъ ся и коли другй паны маґнаты повтѣкали, вôнъ не то що лишивъ ся, але ще зачавъ страшно люто обходити ся зъ простыми людьми. За найменше пôдозрѣне вѣшавъ людей або всаджувавъ на паль. Страшна то була смерть. Роздягали чоловѣка до голого, а вôдтакъ до нôгъ причѣпали пару волôвъ та й такъ натягали живцемъ чоловѣка на остро затесану палю. Неразъ на такôмъ палю то чоловѣкъ и двѣ добы мучивъ ся, заки сконавъ. — Для негожь для Яремы було се найбôльшою втѣхою оттакъ мучити нарôдъ. Въ Лубнахъ, у него було 2 улицѣ, зъ котрыхъ одна звалась Шибенична, бо було на нѣй вздовжь повно шибениць, а друга зновь ввалась Пальова, бо на нѣй одного разу майже цѣлу сотку людей казавъ на паль повбивати.

Вôдтакъ сѣдавъ на коня изъ своими прислужниками и залюбки придивлявъ ся на муку своихъ жертвъ.

Такимъ лютымъ способомъ гадавъ вôнъ, що здавить народне повстане, уратуе свое майно та заслужить ся Ляхамъ.

Крôмъ того розсылавъ вôнъ вôддѣлы свого вôйска, щобы огнемъ и мечемъ нищили збунтованй села. Вздовжь Днѣпра положивъ вôнъ оденъ реґіментъ драґонов[illegible]ѣхъ своихъ надворныхъ козакôвъ, щобы нѣ[illegible]епускали за рѣку на лѣвый берѣгъ, де стоявъ Хмельницкій изъ Запороскими козаками. Було се дуже важне, щобъ не дати зôбрати ся усему рускому народови у одну велику силу пôдъ Хмельницкимъ, божь самй хлопы анѣ воювати не вмѣли, анѣ достаточнои збруѣ не мали, щобъ боротись зъ польскимъ вôйскомъ.

Гадавъ Вышневецкій, що якъ вôнъ стримае нарôдъ по сѣмъ боцѣ Днѣпра, то за той часъ надôйде вôйско изъ Польщѣ, здусить хлопôвъ, а вôдтакъ легко упорае ся зъ Хмельницкимъ, котрый лише частину народа буде мавъ при собѣ.

Полковникомъ тыхъ козакôвъ Вишневецкого, що мали спинити нарôдъ надъ Днѣпромъ и не пускати до Хмельницкого, бувъ Василь Ничай. Боячи ся козацкого суду за убійство Палѣевого сына, давъ ся на пôдмову Ґембайлѣ и вступивъ у службу страшного Яремы. Князь знавъ добре скажену вôдвагу Ничая, знавъ и про те, що годѣ Ничаеви на Сѣчь вертати; сподѣвавъ ся проте, що буде мавъ вѣрного слугу тымъ бôльше, що поробивъ ему чималй обѣтницѣ, коли буде при нѣмъ стоявъ.

Н. Струтиньскій.

(Дальше буде.)

„SVOBODA“
(LIBERTY.)
The Little Russian Weekly, published every Thursday by the Svoboda Publ. Co., 111 Lackawanna Str., Olyphant, Pa.

Established 1893.

Advertising rates furnished on application.

Entered at Olyphant, Pa. Post Office as Second Class Matter.

“Свобода”
часопись для руского народа въ Америцѣ и орґанъ „Р. Н. Союза“, выходить що тыждня въ Четверъ и коштуе:

Въ Америцѣ на рôкъ $2.00
„ „ „ пôвъ року 1.00

Оплачувати ґазету треба все-гда зъ горы (напередъ).

Грошѣ треба посылати въ реджістрованôмъ листѣ, або через експресовый, або почтовый money order (мони ордеръ). Money order, то е карточку, котру дôстанете вôдъ почтара або аґента на експресовôмъ офисѣ, пôшлѣть намъ, бо безъ того мы не годнѣ грошей дôстати.

Адресъ:
„SVOBODA“
111 Lackawanna Str.,
OLYPHANT, PA.

Нумеръ телефону: 8082.

Хто хоче, щобы его адресъ змѣнити, мусить подати намъ, кромѣ нового, також свôй старый адресъ.

Безъименныхъ дописей не принимаемо.

Хто хоче, щобы его статя, допись и т. п. були надрукованѣ въ „Свободѣ“ въ четверъ, той мусить прислати намъ тую статю або допись такъ, щобы мы еѣ дôстали найдальше въ попередну суботу.

Вôдозва
ДО ВСѢХЪ РУСИНÔВЪ ВЪ СПОЛУЧЕНЫХЪ ДЕРЖАВАХЪ.

Слава Исусу Христу!
Дорогѣ Братя во Христѣ!

Недавно тому о. Годобай въ порозумѣню зъ кôлькома мадяронами - священниками розôславъ майже по всѣхъ парафіяхъ статуты т. зв. „Самоуправленія гр. к. церковныхъ громадъ“, — причѣмъ завôзвавъ усѣхъ представителѣвъ парохій на зъѣздъ до Газелтону на день 21-го Октобра.

Колисьмо брали до рукъ оттѣ статуты, гадалисьмо, що побачимо тамъ справдѣ пертій крокъ до якоись едности и порозумѣня въ нашихъ рускихъ церковныхъ справахъ. Шумна назва „Самоуправленіе“ утѣшила нашѣ очи, бо думалисьмо, що вже всѣ нашѣ священики згодили ся на тое, щобы забеспечити нашъ рускій обрядъ передъ хищными руками латиньства и цареславія. Мѣркували мы, що статуты хотять перевести сильну орґанізацію на пôдставѣ стародавного руского права, де свѣцкѣ Русины спôльно зъ духовеньствомъ порядкували бы церковною управою. Такои автономіи, самоуправы тымъ бôльше могли мы надѣяти ся, що тутъ въ Америцѣ выключно народъ удержуе церкви и слугъ Божихъ при нихъ. За свои центы народъ мусить мати рѣшучій голосъ во всѣхъ справахъ дотыкаючихъ церковного маетку, обсады парохій, учителѣвъ, дяковъ, выбору епископа и т. и. Сего права не може и не смѣе выдерти ему нѣхто!

Та найважнѣйше, що мы хотѣли бачити въ статутахъ було се, щобы докладно була высказана цѣль такои орґанізаціи. По нашôй думцѣ мета такого товариства ясна: дѣлати успѣшно въ винградѣ Христовôмъ черезъ працю душпастырску, черезъ выдаване релиґійно-моральнои часописи и такихъ же книжочокъ, черезъ працю народну, просвѣтно-економічну въ школахъ, читальняхъ, черезъ пôдпиране рускихъ орґанізацій и закладане потрѣбныхъ новыхъ, якъ еміґраційного дому, руского банку, компаничныхъ сторôвъ и т. д., а всьо для хвалы Божои и руского народу. — Рускій священикъ въ Америцѣ мусить працювати не лише въ церквѣ, але и поза церквою, щобы впровадити христіяньске жите у всѣ народнѣ орґанізаціи. Мы въ Америцѣ маемо заступати и свѣцку интеліґенцію, щобы усюды народъ мавъ помôчь и пораду въ своѣй культурнôй борбѣ.

Черезъ се зыскае духовеньство на повазѣ, рускій народъ вдячный буде за проводъ у громацкихъ дѣлахъ. Сежь нашъ святый обовязокъ, бо мы и священики и сыны Руси! Народъ насъ годувавъ и годуе, тожь мы маемъ за се добро добромъ вôдплатити.

Отсе суть точки, котрѣ конечнѣ въ статутѣ, того усього мали мы право сподѣватись, а натомѣсть що найшли?

Статуты „Самоуправленія“ се друкованый доказъ, що о. Годобай есть платнымъ аґентомъ Мадярôвъ!

Злучивши ся зъ кôлькома мадяронами хоче розбити Русинôвъ въ Америцѣ, хоче на вôльнôй земли по мадярски заковати въ кайданы усѣ рускѣ громады.

Та не хочемо воювати голыми фразами. Читай и диви ся Русине, що задумавъ о. Годобай и его компанія:

1. Парафія не мае права анѣ куповати, анѣ продати анѣ мѣняти свого маетку безъ дозволу духовного намѣстника, взглядно о. Годобая (§ 6. стор. 17).

2. Парафія не мае права робити парафіяльного мітинґу безъ дозволу священика. (§ 17. стор. 8 и § 23 и 24. ст. 10).

3. Парафія не мае права выповѣсти мѣсце священикови и дякови анѣ выбрати тыхъ, котрыхъ бы хотѣла мати, а лишь тыхъ, котрыхъ еи предложить о. Годобай (§ 12. ст. 12).

4. Кожда пар[illegible]омѣ парохіяльной к[illegible] мае платити ще податокъ на деканаты, на головну раду, на візитатора и его секретара, на всѣ зборы деканальнѣ и головнѣ (§ 11. стор. 20.) — словомъ хотять запровадити новомодный мадяроньскій штайрамтъ.

5. Головна Рада надзырае надъ школами и ихъ орґанізуе (§ 69. ст. 24). Тутъ мимоволѣ приходить на думку, якѣ то мають бути школы — певно що не рускѣ лише мадярскѣ, бо въ цѣлыхъ статутахъ анѣ разу не написано слово „рускій“, Не могло оно черезъ горло перелѣзти мадярскимъ патріотамъ.

6. О. Годобай самъ себе зробивъ найстаршимъ надъ „Самоуправленіемъ“ и мовь якій царь росказуе, що всѣ мусять приступити до сеи орґанізаціи.

Отсе бачите, братя, головнѣ точки статутôвъ. Тѣ статуты, то не статуты для нашихъ рускихъ церковъ въ Америцѣ, а для свѣтскихъ старокраевыхъ офісôвъ. Намъ ту въ Америцѣ не можна силою, та старосвѣтскимъ терором змушувати нашихъ людей до плаченя податкôвъ, порцій, а добротою и лаґôдностію треба намъ перше утверджати нашъ народъ у вѣрѣ и добрыхъ дѣлахъ, божь и Спаситель нашъ насъ учивъ: „Шукайте перше царства божого, а все проче приложить ся вамъ“.

Але „самоуправленіе“ глухе на той росказъ Исуса Христа. Оно хоче колектъ, розметôвъ, оно хоче передовсѣмъ грошей вôдъ вѣрныхъ душъ — а о царство боже, а о те щобъ нашѣ люде ставали подôбными до Исуса Христа, якъ того хоче вôдъ насъ Апостолъ, не дуже журить ся. Оно хоче „самоуправленія“ въ тôй цѣли, щобы запановати надъ кишенями нашихъ бѣдныхъ людей, и тыми головно роспоряджувати.

О душѣ „самоуправленіе“ не дбае. „Самоуправленіе“ есть тои думки, що вѣчне спасеніе душъ рускихъ парохіянъ есть менче важне. Инакше не брало бы ся вôдбирати парафіямъ права презентованя священикôвъ, инакше не брало бы ся до тероризованя людеŏ, и до твореня зъ священикôвъ замѣсть учителѣвъ, **народныхъ** мучителѣвъ, инакше не говорило бы такъ много о рôжныхъ „плацахъ“ и доходахъ.

„Самоуправленіе“ стремить до того, щобы руску церковъ въ Америцѣ, здѣлати не Обручницею Исуса Христа, а домомъ торговлѣ, и притулищемъ для тыхъ, котрѣ и въ святыхъ рѣчахъ видять для себе жерело выгоды и всѣлякихъ комфортôвъ.

Великій жаль, що такъ стало ся. Дуже лихо, що наша руска церковь и такъ не мôцна сама собою мае тамъ, де повинна мати найбôльшихъ приятелѣвъ, найбôльшихъ ворогôвъ. Та на лихо такъ неразъ бувае. — Въ Святôмъ Письмѣ пише ся, що хто мало мае, то тому и то вôдбере ся, а хто богато мае, то тому причинить ся. Такъ и зъ нами може бути, коли пôйдемо за тыми людьми, котрѣ такъ мало мають любови до всего, що рôдне, що намъ любе, що для насъ святе. Все намъ вôдберуть тѣ, котрѣ задумують основати тое „самоуправленіе“, и нашѣ церкви, на котрѣ мы остатный центъ складали, и нашу яка намъ ще остала, приязнь, и нашу любовъ мѣжь собою, а тымъ самымъ и до Бога!

Тожь будьмо осторожны ми, братя, и недаймось зловити тымъ, котрѣ заставляють сѣти на цѣле наше жите! Памятаймо на те, що тѣ люде зъ того „самоуправленія“ не думають цѣлкомъ о царствѣ божôмъ, а о панованю, не о душахъ людскихъ, а о людскихъ кишеняхъ. Знаючи ихъ (а ихъ есть всего кôлькохъ), и знаючи ихъ цѣли мы отсимъ **протестуемо** противъ сеи пôдступнои и погубнои роботы мадярскихъ аґентôвъ не тôлько въ имени нашôмъ, але также въ имени тои живои правды, котрои учивъ нашъ Спаситель, и просимо васъ, и напоминаемо васъ, всѣхъ братôвъ Русинôвъ въ Америцѣ, щобы и вы такъ учинили, коли хочете свою вѣру, свôй обрядъ та свою народнôсть заховати, и ихъ въ чистотѣ вашимъ дѣтямъ лишити.

о. Ив. Констанкевичъ,
о. Н. Дмитрôвъ,
о. Н. Стефановичъ,
о. Ив. Арданъ,
о. Ст. Макаръ,
о. А. Бончевскій,
о. Н. Пôдгорецкій,
о. П. Тимкевичъ,
о. Гр. Цмайло,
о. Вол. Нижанковскій,
о. Н. Струтиньскій.

СТРАЙКЪ.

Доброôвльнѣ жертвы на страйкерôвъ пливуть дальше сбільно не лишь зъ цѣлои Америки, але й зъ заморскихъ краѣвъ. Кромѣ постôйнои запомоги, яку складають товаришѣ майнеры вôдъ мягкого угля, «Сентраль Юніонъ офъ Лейборъ,» Та Амерікань Федерейшнъ офъ Лейборъ,« надôслали сими днями: юнія американьскихъ шевцѣвъ 500 долярôвъ, ґімнастичне товариство зъ Чікаґо, Ил. 1200 дол., майнеры зъ княжества Волія, (въ Анґлии) 3000 дол., робôтничѣ юніи зъ Филаделфіи, Па. 3000 долярôвъ и т. д.

Доносять такожь, що словацкѣ народнѣ товариства хочуть жертвувати на ту саму цѣль 10 тисячь, нѣмецкѣ сыналісти 4 тисячѣ, зелѣзничѣ робôтники 1 міліонъ а тельеґрафісти и телефоністи 200 тысячь долярôвъ.

Сей ясный доказъ симпатіи для страйкерôвъ страшно болить компаністôвъ. Они волѣли-бы десять разôвъ бôльше втратити, якъ втратили доси чимъ слухати и дивити ся на тѣ запомоги. Такъ само не радо дивлять ся на се иншѣ капіталісты, бо знають, що ту вже не йде борба зъ майнерами вôдъ твердого угля, але зъ цѣлымъ робôтничимъ загаломъ въ Америцѣ и за моремъ. Насъ може стрѣтити те саме—шепчуть капіталісти и сполучеными силами старають ся зломати майнерскій страйкъ. Та не втне Мацько тѣста.... Тѣ многочисленнѣ жертвы якразъ е заохотою для страйкерôвъ. Кождый присланый доляръ, кождый центъ, начебъ промовлявъ до нихъ: „Приходимъ вôдъ вашихъ братôвъ зъ далекихъ сторôнъ котрѣ переказують до васъ: держѣть ся, мы вамъ не дамо загинути.

Дня 19. с. м. вôдбуло ся вѣче и демонстраційный походъ страйкерôвъ въ Прайсбурґъ, коло Олифанту, Па. Брало въ нѣмъ участь поверхъ 15 тысячь юнійныхъ робôтникôвъ. Мило було глянути на тѣ тысячѣ зъорґанѣзованыхъ робôтникôвъ, що зъ прапорами и музыкою переходили улицями мѣста. Зъ ихъ лиць, очей и поведена такъ можна було й читати. Недамо ся ворогамъ!„ „На вѣчу промовляли найлѣпшо бесѣдники а мѣжь ними й президентъ юніи сполученыхъ майнерôвъ—Мічелъ. Той послѣдный заохочувавъ страйкерôвъ, щобы держали ся и поводили супокôйно. Побѣдимо незабаромъ—кôнчивъ президентъ—выграемо, лише идѣть правною дорогою, якъ доси. Не надѣйте ся такожь на нѣкого тôлько полягайте на свои питомѣ силы. А насъ е велика громада, сила, котра при однодушности всего докаже. Другѣ робôтники поможуть намъ матеріяльно.

Дня 21 с. м. прійшло до робôтничихъ заворушенъ на Прайсбурґъ, Па. въ наслѣдокъ тероризованя скебами спокôйныхъ страйкерôвъ. Заворушеня повторили ся и прибрали грозный видъ въ понедѣлокъ вечеромъ, т. е дня 22 с. м., коли Беркайзеръ, майнеръ-басъ зъ Ли„кована Кол. Ко.“ на Прайсбурґъ, Па. почавъ стрѣляти до робôтникôвъ и пострѣливъ одного страйкера. — **Раненымъ е Русинъ, Афтанъ Телехъ**, родомъ зъ Лосѣ, грибôвского повѣту (Галичина). Кулька влучила его въ лѣве рамя.

Розлюченѣ страйкеры хотѣли въ пертôй хвили линчувати звѣрского боса. На щасте вспѣли порозумити ихъ юнійнѣ урядники и такъ покермували справою, що вôддано еѣ судови. Боса арештовано ще того самого дня, полишаючи на свободѣ за высокою кавціею, котру поставила компанія. Властителѣ майнôвъ сейчасъ скорысталп зъ нагоды, бо зателеґрафували по войско. **Прійшло оно до Олифанту на Прайсбурґъ въ кôлька годинъ опôсля.**

Зъ сего можуть пôзнати тутешнѣ робôтники, якого пріятеля мають въ краевôмъ правительствѣ. Капіталістичный льокай стрѣлявъ до страйкерôвъ та й за те, противъ тыхъ самыхъ страйкерôвъ спроваджено войскôвъ. Чи не капіталистичный порядокъ? При надходячихъ выборахъ треба собѣ сесе затямити.

Ну, але нѣчого: войско не буде робити въ майнахъ. Страйкеры повиннѣ теперь поводити ся взôрцево и держати ся всѣма силами, а тодѣ й войско нѣчого не поможе компаністамъ. Най всѣ стоять теперь при своимъ, якъ скала!

Въ Шамокінъ, Па. розôйшла ся чутка, будьто бы Llevellyn Coal Co. оголосила, що пôдвысшуе своимъ робôтникавъ платню о 10 процентъ и дае 8-годинный день працѣ. Мѣжь робôтниками запанувала зъ тои причины велика радôсть, бо всѣ вѣщують конецъ страйку.

Вôдозва
ДО ВСѢХЪ МѢСЦЕВЫХЪ УРЯДÔВЪ „Р. Н. СОЮЗА“ въ Америцѣ.

Понеже А. Шлянта зъ Мейфилдъ, бувшій нечесный касіеръ „Р. Н. Союза“, и публично и приватно ширить неправдиву вѣсть и ложь, мовь бы то о. Ник. Стефановичъ, гол. предсѣдатель Р. Н. „Союза“ мавъ жадати 1500 долярôвъ за будуче свое дволѣтне урядоване, то я въ имени святои правды заявляю публично, що А. Шлянта ширить брехню и то лишь въ тôй цѣли, щобы розбивати Союзъ за те, що Урядъ Союза не давъ ему способности скривдити касу „Союза“ анѣ на 1 центъ, бо тыхъ 1137 долярôвъ, котрѣ А. Ш. бувъ собѣ привластивъ, мусѣвъ А. Шлянта звернути назадъ до касы Союза.

Щобы на будуче Союзъ не бувъ выставленый на подобнѣ нечеснѣ „сдѣлки“ нисше пôдписаный, яко предсѣдатель контрольнои комісіи „Союза“ заключивъ въ Scranton Pa. 10. юлія 1902 на засѣданю урядникôвъ контракты зъ головними урядниками, котрыхъ вôдписи звучать такъ:

I.

„Контрактъ зъ гол. секр. Д. Пирчомъ, силою котрого я нисше пôдписаний, Д. Д. Пирчь, яко секретарь, р. Н. Союза выбраный на семôй гол. конвенціи на часъ двохъ лѣтъ т. е. вôдъ 20. юнія 1902 до 20. юнія 1904 р. принимаю и годжу ся на ухвалену менѣ мѣсячну пенсію въ квотѣ пятьдесять долярôвъ, (50.00) за мôй трудъ секретарскій. Дрôбнѣ видатки, полученѣ зъ урядовимъ дѣловодствомъ секретарскимъ мае Р. Н. Союзъ менѣ выплачовати окремо що мѣсяця. Вложенѣ на мене обовязки пôднимаю ся **точно** сповняти. На знакъ моеи добровôльнои згоды кладу мôй власноручный пôдписъ.
Scranton, Pa, 10 July, 1902.
Д. Д. Пирчь (власноручно.)
при свѣдкахъ:
Ник. Пôдгорецкій. John Hardy.

II.

„Контрактъ зъ гол. кас. А. Шаршоньомъ, силою котрого я нисше пôдписаный А. Шаршонь, яко касіерь Р. Н. Союза, выбраный на семôй гол. конвенціи на часъ двохъ лѣтъ вôдъ 20-го юнія 1902 до 20 го Юнія 1904 р. принимаю и годжу ся па рôчну пенсію, въ квотѣ оденъ сто долярôвъ ($100.00) ухвалену менѣ за мôй трудъ касіерскій. Дрôбнѣ выдатки, полученѣ зъ урядовымъ дѣловодствомъ касіерскимъ, мае Р. Н. Союзъ що мѣсяця менѣ звертати окремо. На знакъ моеи згоды добровôльнои кладу власноручный пôдписъ въ присутности свѣдкôвъ. Свои обовязки обѣцюю точно сповняти.
Scranton, Pa. 10. July, 1902.
Алексей Шаршонь (власноручно.)
присвѣдкахъ:
о. Ник. Пôдгорецкій. John Hardy.

III.

По пôдписаню двохъ высше згаданыхъ контрактôвъ контрольоръ о. Н. Пôдгорецкій звернувъ ся зъ запитанемъ до о. Н. Стефановича голов. предсѣдателя, скôлько вôнъ жадае за свôй трудъ. На то заявивъ о. Н. Стефановичъ, що пенсію для урядникôвъ мае право ухваляти лишь конвенція, а понеже на конвенціи о тôмъ анѣ бесѣды не було чи предсѣдатель Р. Н. С. мае побирати пенсію, для того вôнъ анѣ не може анѣ не мае права жадати теперь щось подôбного.

Понеже А. Шлянта не тôлько ширить ту брехню по рôжныхъ ворожихъ ґазетахъ, але окрôмъ того мавъ бурити чесныхъ Мейфілдчанъ, членôвъ Р. Н. Союза, противъ Союза, а навѣть мавъ ширити таку величезну брехню, що »Союзъ« бôльше не буде пріймати дѣтей, та вôдмавляти декотрыхъ членôвъ вôдъ Союза, то я пятную поступоване Шлянты яко члена Р. Н. Союза, яко нечесне фарисейске, и противъ-народне, и взываю всѣ теперѣшнѣ мѣсцовѣ уряды Р. Н. Союза въ Мейфілдъ,

1) **щобы дотыжня донесли** пôдписаному про поступоване А. Шлянты взглядомъ Союза, божь рѣчь звѣсна, що двомъ богамъ жаденъ чесный чоловѣкъ не може служити рôвночасно;

2) заразомъ взиваю всѣ мѣсцевѣ уряды Р. Н. Союза, щобы строго чували надъ поступованемъ членôвъ Р. Н. Союза тымъ самымъ и цѣлого уряду, и если довѣдають ся що якійсь членъ або урядникъ Р. Н. Союза выступае ворожо противъ Союза, ширить неправдивѣ вѣсти и пльотки такъ устно якъ и по брехливыхъ ґазетахъ, если вôдмовляе другихъ членôвъ вôдъ Союза а намовляе приступати до другихъ ворожихъ орґанѣзацій, если неслушно ширить недовѣре до уряду Союза або если противить ся статутамъ и не виконуе ухвалъ конвенціи та взагалѣ уряду, если умысно перекручуе статуты Союза и если понижае свою власну орґанѣзацію то прошу о такихъ членахъ або урядникахъ сейчасъ донести нисше пôдписаному;

3) взиваю всѣ мѣсцевѣ уряды, щобы по митинґу до трохъ днѣвъ вôдсилали выказы а грошѣ (money order и, чеки, и т. п. впростъ до головного секретаря;

4) еслибъ хто чувъ ся бути покривдженымъ вôдъ котрого зъ урядникôвъ, то прошу сейчасъ донести пôдписаному;

5) взываю всѣ мѣсцевѣ уряды и всѣхъ урядникôвъ Союза, щобы тамъ де нема еще вôддѣлôвъ Союза, щобы основували новѣ (дрôбнѣ выдатки покрие Союзъ) и по всѣ информаціи щобы писали до головного предсѣдателя Р. П, Союза;

6) взываю всѣ мѣсцевѣ уряды, щобы у головного секретаря замовили книжочки мѣсячнѣ для всѣхъ членôвъ и щобы вôдъ жадныхъ членôвъ не пріймали грошей безъ книжочокъ;

7) взываю, абы всѣ мѣсцевѣ уряды оправили собѣ книжки и провадили точный мѣсячный протоколъ, котрый мае бути пôдписаный кождого мѣсяця мѣсц. предсѣдателемъ, секретаремъ и касіеромъ, и потверджений печатею. Поза мітинґомъ не вôльно пріймати анѣ членôвъ анѣ грошей;

8) на жадане мае кождый мѣсцевый урядъ дати листъ перступный членови, котрый вôдходить на иншій плейзъ (листъ надôшле гол. секретаръ);

9) кождый вôддѣлъ Р. Н. Союза достае вôдъ гол. предсѣдателя чартеръ, котрый мае бути оправленый и умѣщеный на стѣнѣ, де вôдбувають ся мітинґи;

10) кождый членъ мае постарати ся до 3 мѣсяцѣвъ о вôдзнаку (грл. секретарь розôшле всѣмъ урядамъ до роспродажи);

11) взываю всѣ мѣсцевѣ уряды, щобы кождого мѣсяця передъ мѣсячнымъ мітинґомъ высилали свого мѣсцевого орґанізатора (чи то секретаря, чи якого другого урядника) абы ходивъ по гавзахъ и записувавъ дѣти до Союза.

Вкôнци повѣдомляю всѣ мѣсцевѣ уряды Р. Н. Союза, що хотячи сповнити совѣстно на мене вложеный обовязокъ головного контрольора, вôдъ часу до часу будь писменно, будь особисто, будь через другихъ делеґованыхъ мною заступникôвъ буду контролювати дѣяльнôсть всѣхъ мѣсцевихъ урядôвъ и урядникôвъ и сподѣю ся, що всѣ урядники схочуть улекшити менѣ працю и точно та совѣстно будуть сповняти також свои обовязки.

Працюймо всѣ щиро около дальшого розвою „Союза“, а зъ певностію число членôвъ вскорѣ подвоить ся.

Джерсі Сіти, Н. Дж 17. вересня 1982.
О. Николай Пôдгорецкій
предсѣдатель контрольнои комісіи „Р. Н Союза“.

Точный адресъ:
Rev. N. Pidhorecki
box 31,
Jersey City, N. J,

Справы „Союза“.

Головный Урядъ „Р. Н. С.“ на роки 1902—1904.

Головный предсѣдатель — о. М. СТЕФАНОВИЧЪ, 619 Carson Str., Pittsburg, Pa.
Головный секретарь — Д. Д. ПИРЧЪ, Box 355, Olyphant, Pa.
Головный касіеръ — АЛЕК. ШАРШОНЬ, 524 Pine & Franklin St. Shamokin, Pa.

Ихъ заступники:
Мѣсто-предсѣдатель . . . . М. Кравчашинъ, NORTHAMPTON, PA.
Заст. секретаря . . . . . . С. Ядловскій, NEW YORK, CITY.
Заст. касіера . . . . И. Глова, EXCELSIOR, PA.

Радні:
М. Туронъ . . . . Priceburg, Pa.
Мих. Пачута . . . . Mt. Carmel, Pa.
Діон. Голодъ . . . . Jersey City, N. J.
Мих. Грапонь . . . . McKeesport, Pa.
Андрей Добошъ . . . . . . Lansford, Pa.
Ив. Сабатъ . . . . Yonkers, N. Y.

Ихъ заступники:
Ал. Горбаль, Мих. Югасъ, К. Кобанъ, А. Валевскій, Ник. Добровскій.

Контрольна комісія:
о. Н. Подгорецкій, box 31. Jersey City, N. J.
К. Кирчовъ, 102 Morris Str.,
Ив. Гардый, Trauger, Pa., Westmorel. Co.

Вступайте до „Союза“.

Каждый членъ платить на мѣсяць только 70 центовъ, нѣ больше, нѣ менше.

За те достанете 600 доляровъ посмертного, а 300 дол. за жену и всѣлякй другй запомоги въ разѣ калѣцтва и т. п. Хто не годенъ платити 70 центовъ на мѣсяць той може платити половину, то есть 35 центовъ, а тогды достане лишь половину зъ посмертного и другихъ запомогъ.

Записуйте вашй дѣти до „Союза“ Дѣти можна записувати лишь такй, котрй мають оденъ рокъ житя, або больше. За дѣти треба платити 25 центовъ на мѣсяць, а посмертне по нихъ достанете далеко больше якъ въ котрой небудь асекураціи (інсюренс).

Не волочѣть ся по чужихъ организаціяхъ, котрй выступають противъ вашои народности и вѣры, але приступайте до своеи рускои организація, до „Союза“. Памятайте, що вы Русины!

Теодозій Лабовскій,
организаторъ »Р. Н. Союза«, мае право организувати новй братства, записувати новыхъ членовъ, такъ старшихъ якъ и дѣтей до »Союза«, поясняти статуты, словомъ старати ся о приеднане якъ найбольше членовъ для »Союза«.

Въ мѣсяцю августѣ с. р. приступили до „Р. Н. Союза“ слѣдуючй новй члены:

Ч. 36. Кукля Филипъ
Зорило Микола
Овадъ Гриць
Коцанъ Петро
Когутъ Андрѣй
Микита Стефанъ
Дидко Иванъ
Ч. 57. Мацѣевскій Павло (зъ юлія)
Мотыль Петро
Ч. 10. Маджикъ Текля, дитина
„ Корнель „
Гузый Иванъ „
Сидорикъ Василь „
Шкуратъ Йосифъ „
„ Настя „
Боришовочъ Иванъ „
Ч. 59. Фурла Филипъ
Бандровчакъ Йосифъ
Овадъ Михайло
Вента Антонъ
Кавалко Тимко
Плешь Иванъ
Тешнаръ Михайло
Оравскій Иванъ
Слышикъ Петро
Ч. 48. Бѣль Лешко
Гучко Иванъ, дитина
„ Йосифъ „
Грацонь Антонъ „
„ Марія „
Гучко Анна „
Бошь Илько „
Ч. 35. Каролевикъ Микола
Лехманъ Микола, дитина
Ч. 4. Чухта Иванъ
Ступинскій Павло
Сидоръ Михайло
Ч. 40. Гнатъ Марія
Бабичъ Анна
Билечъ Василь
Качъ Юрко
Запорецкій Андрѣй
Лесякъ Ричардъ, дитина
Билечъ Михайло „
„ Петро „
Рабець Петро „
Ч. 38. Стець Иванъ
Дзябанъ Иванъ
Ч. 25. Йовдъ Басиль
Ч. 53. Губякъ Петро
Войтовичъ Микола
Дзюбиньскій Семенъ
Галечко Данько
Ч. 46. Баранякъ Гелена
Волкай Теодозій, дитина
Прибышъ Стефанъ „
Ч. 61. Стрихъ Томко

Въ мѣсяцю сентембру (надославъ Лабовскій):

Ч. 53. Каня Анна, дитина
„ Петро „
Дроздякъ Марія „
„ Теодора „
Папьчокъ Анна „
Кульчишка Юлія „
Анклевичъ Мартинъ
Савицкій Мартинъ
Канчуга Петро
Пенцакъ Изидоръ
Сербинъ Иванъ
Кульчицкій Михайло
„ Иванъ
Угновскій Лисакъ Илія
Паньчакъ Василь
Ч. 55. Мучка Василь, дитина
„ Юстина „
Бекъ Марія „
Сембрігъ Василь „
Загурска Марія „
„ Анна „
Загурскій Михайло „
Щерба Ксеня „
Сембравъ Трофимъ
Станьчакъ Гнатъ
Адамцьо Михайло
Качуръ Грыць

Друга розмова Канадійско-рускихъ фармеровъ.

Ваньо: — Головонько моя костяна я якъ бачу, то вы рунуєте на великого богача, хочете сего лѣта все прери поорати; набрековалисте зо 30 акровъ, и бексетъ вжесте роспочали орати. Я думавъ, що якъ не збѣтую, то бодай доровнаюсь зъ вами, але трудно сего року, бо вже треба забирати ся на бандра.

Гаврило: — Такъ ще пару днѣвъ а буде и на бандеръ тяжко, бо пшениця зросла на невеликого хлопа, а густа якъ щѣтина, кобы только осѣнь гарна потримала, то и мы дождемо ся пейды!

В. — Великои пейды ще небуде, босьмо ще за молодй, але якъ троха довше будемо газдовати то прійдемо и до грошей, хотяй и теперъ не зле, а лѣпше, якъ у Пенсильвенїѣ намъ ся жие.

Г. — Певно що лѣпше, бо вжесьмо перестали на другихъ робити; що робимо то для себе самихъ а не для дармоѣдовъ-неробовъ, котрй жають роботничимъ потомъ, а за тое ще того роботника туманять, отъ якъ бы и москвофульска бабуся; забула старенька, що була бѣдненька; поки мавъ порожнй кишенѣ, то ся роспинавъ по печахъ, що буде вѣрно працювати для добра народу, а якъ только кишенѣ заповнивъ, то вже нашъ попъ, почавъ по-московски гуляти, по кортахъ, католицкихъ епископахъ. Позакуплювавъ гавзы, готелѣ, и рунує бизнесомъ на всѣ стороны, а людей щирихъ роботниковъ, котрй хотять добра кождому чоловѣкови вызывае всѣлякими именами у своѣй „Не-Правдѣ“, щобъ только очернити передъ темнымъ народомъ.

В. — А где той бизнесменъ теперь штапуе, вонъ здае ся доставъ банца въ Мейфилдъ?

Г. — Певно що доставъ. Мейфилчане заграли зрадникови Дед-Маръ, и мусить теперь чекати, поки не знайдуть ся бараны, щобъ дали себе скубсти якъ скубъ у Мейфилдъ и околици.

В. — Ой скубъ старый скубъ, доставъ вонъ и водъ мене пару доляровъ на службы Божй; одного разу пытаю: Отче! коли моя служба Божа правити ся буде, а егомость кажуть, та я вже водправивъ Ваню, толькомъ забувъ оголосити у церквѣ. То добре отче, бомъ шихту не третивъ, але чи тая Сл. Б. водправлена то Господь знае, больше той твердякъ водъ мене недостане анѣ цента. Скажѣть но вы сусѣде, вы читаете тую твердо русcску „Не-Правду“ що у нѣй пишуть перевертнѣ?

Г. — Читаю и нечитаю, а радше дивлю ся, бо чоловѣка и не тягне до такого читаня, бо що слово то попъ, радикалъ, безбожникъ, соціялістъ и анархістъ, то есть цѣла наука старого твердяка. Морозъ по чоловѣку иде, колп дивить ся на таку рянду. Очи заливають ся слезами, жаль обгортае цѣлого чоловѣка и недае собѣ вѣры, щобъ знайшли ся такъ подлй люде на свѣтѣ, що за мизерного доляра идуть чортови служити. Жаль менѣ не ихъ и ихъ подлои роботы, бо они не первй, але жаль тыхъ нашихъ малыхъ братовъ, котрй ще не можуть розпознати свѣтла водъ тьмы и вѣрять такимъ туманамъ и перевертнямъ.

В. — На жаль есть богато такихъ котрй незнають кому вѣрити „Свободѣ“ чи „Неправдѣ“ але зъ часомъ змѣнить ся всьо и настане день, въ котромъ люде спознають свого ворога. Але я вже мушу ити до дому. Бувайте здоровй куме, гудъ бай!

Подслухавъ молодый бечлеръ.

Въ мѣсяцю Октобру принимае Союзъ новыхъ членовъ до 35 лѣтъ безъ вступного.

НОВИНКИ.

— Памятайте на „Руско-Народный Домъ Еміграційный въ Америцѣ“ и высылайте жертвы до касіера подъ адресою: MR. LAZOR SYROTIAK, 42 Washington st., YONKERS, N. Y., а заразомъ увѣдомѣть о томъ секретаря подъ адресою: MR. K. KIRCZOV, 14 Essex Str., JERSEY CITY, N. J.

— **Про** ново водкрытй рукописи св. Письма доносять англійскй часописи ось що: Въ Дамаску (Азія) удержувавъ ся водъ давна перекаѕъ, що въ пивницяхъ мечетовъ Ямі и Кебиръ замурованй старй рукописи, якй водносять ся до первшихъ початковъ христіаньства. По довгихъ заходахъ одержано дозволъ турецкого султана отворити пивницю, яка черезъ колька сотъ лѣтъ була замкнена и яку бережено сильно; однакъ передъ тымъ заповнили знатоки султана, що тамъ нема рѣчей, якй бы водносили ся до Исляміѕму. Найденй тамъ рукописи перевезено до Царгорода, де стверджено число урывковъ зъ св. Письма старого и нового Завѣта въ сирійской мовѣ разомъ зъ водрывками Пентатевха въ самаританьскомъ діялектѣ, переклядъ 78. псальму на арабску мову, писаный грецкими буквами, що становить неоцѣненый матеріялъ до розслѣдовъ арабскои мовы передъ Магомедомъ. Дальше е тамъ 76 сторонъ незнаного доси коментаря въ старо-сирійской мовѣ, 52 сторонъ псальмовъ и 11 сторонъ Пентатевха, писаныхъ грецкими буквами, що походять зъ XII. столѣтя. На приказъ султана выдано всѣ тй рукописи нѣмецкому амбасадорови, баронови Маршальови, котрый водославъ ихъ до Берлина.

— **Рѣдкій** гость навѣстивъ оногды одного готельничого въ Бей Сити, Міч; котрый мае готель при улици Майдлантъ, недалеко зелѣзничои стацій. На стацій зъударили ся двѣ маневруючй льокомотивы (инджаѣ) зъ якихъ одна выскочила изъ шинъ, покотила ся по улици Майдландъ и зъ цѣлымъ розгономъ гримнула о стѣны згаданого готелю. Само собою розумѣе ся, що стѣны сейчасъ завалили ся, а готельничій зобачивъ передъ своею барою льокомотиву, котра стогнала и сопѣла, немовъ пяниця... Зъ людей не погибъ притомъ нѣхто, але цѣлый готель знищеный, а готельничій набѣвъ ся такого страху, що буде тямити, поки его.

ВСЯЧИНА.

Інтервю зъ людоѣдомъ.

Француска часопись L'Illustration оголошуе дуже цѣкаву розмову одного американьского дневникаря зъ людоѣдомъ изъ островъ Фіджі. На запытане, яке мясо смакуе ему найбольше, водповѣвъ зъ наивнымъ спокоемъ, що чоловѣка, однакъ не „бѣлого“, але Полѣнезийця. Дальше оповѣдавъ, що мясо Европейця надто солоне, а Полѣнезийця значно лагоднѣйше въ смаку и лѣпше. За найгорше мясо уважае людоѣдъ тѣло старыхъ моряковъ, а то длятого, що они уживають богато алькоголю. За найбольшій присмакъ уважавъ канѣбаль голову, т. є. очи мозокъ и лице, особливо молодыхъ людей. Такожъ рамя и уда належать послѣ его гадки до присмаковъ, однакъ прочй части тѣла вже неможливй до ѣдженя, майже „для псовъ“. При кончи розмовы запросивъ людоѣдъ дневникаря въ одно мѣсце, де покаже ему богато папугаѣвъ, однакъ сей послѣдный, видячи не дуже платонічный зоръ свого гостя, уважавъ за водповѣдне водмовити собѣ тои приемности.

Єгиптяны и американьскй Индіяны.

Американьскій ученый, Едмундъ Фріц-Шрайнеръ зъ Чікаго, мавъ выкладъ на зъѣздѣ Фільольоговъ въ Медисонъ, въ якомъ доказуе, що межи мовою Коптовъ (потомковъ стародавныхъ єгиптянъ) такою, яка представляе ся въ рукописяхъ межъ рр. 250 а 450 по Хр., а мовою Мая, якою говорять индійскй племена въ Юкатанѣ и Гватемалѣ (середна Америка) ествуе близьке спорідненє. Лексикальный матеріялъ коптійскои мовы е дуже богатый, а для мовы Мая мае словарь наукы больше якъ 20.000 словъ: отже порованe можна легко перевести. Шрайнеръ вынайшовъ 334 корѣнѣвъ, якй покрывають ся зовсѣмъ такъ подъ взглядомъ понятя якъ и фонетики. До того вонъ звертае увагу на се, що граматика обохъ мовъ дуже подобна до себе въ многихъ точкахъ (редуплікація, творене множины и т. д.). Взагалѣ подае вонъ ажь 10 стичныхъ точокъ тыхъ мовъ. Свои выводы кончить сей ученый ось якъ: Мова Мая приняла богато египетскихъ словъ зъ мовы, якою говорять жителѣ горѣшного Єгипту. А давнй лѣтописы Мая оповѣдають про прибуте зза моря чужого народа изъ Сходу коло 250 р. Сей народъ мавъ мати довгу одѣжь, войшовъ въ супружй зносины зъ тамошными жителями и бувъ имъ проводникомъ на дорозѣ поступу, науки та штуки. Кромѣ сего бачить кождый вже на перший поглядъ подобность межъ середно-американьскими рѣзьбами и пирамидами зъ терасовымъ укладомъ пирамидъ Сокара горѣшного Єгипту. Длятого ествуе споріднене въ мовѣ, фолькльорѣ та штуцѣ тыхъ народовъ центральнои Америки, якъ такожъ Мексику, Дакоты и Перу зъ єгиптомъ. Такъ отже мавъ бы Шрайнеръ розвязати таємничу загадку ествования сходныхъ мовъ и народныхъ прикметъ на американьской землѣ.

Помилованe зъ конечности.

Подѣя лучилась у Франціи. Розбишаку Відольта засуджено на кару смерти за те, що замордовавъ одного чоловѣка. Коли прійшло ся выконати вырокъ, президентъ Любе мусѣвъ змѣнити вырокъ на дожизненй примусовй роботы, а то зъ того поводу, що теперь нема анѣ въ Парижи, анѣ на провінціи приряду до выконуваня кары смерти. Въ самомъ бо Парижи, по збуреню старыхъ вязниць Рокете, не знають, де выконувати кару смерти, бо жадна зъ дѣльниць мѣста не хоче пристати на уставлене гільотины на своѣй територіи.

Туга за родиною.

День святочный наступае,
Зъ него кождый радость мае;
А я козакъ на чужинѣ,
Тяжко менѣ сиротинѣ.

Отець, мати и родина
День святый святкуе,
Бѣдный козакъ на чужинѣ,
Тяженько сумує.

Думки ему въ головонцѣ
Мовь хмары снують ся,
О родинѣ все думае,
Дробнй слезы лють ся.

Слезы мои дробненькія,
Дежь я васъ подѣю? —
Всиплю я васъ на папери,
Въ родину розсѣю.

Бо въ чужинѣ не на роду,
Подруги не знайду,
Куда поду то все тужно,
Тай долѣ не найду.

Доле моя нещасная
Коли я тя [illegible]ачу,
Село мое родненькое,
Коли тя зобачу?

Село мое родненькое
И стрѣхо низенька,
Така булисте миленька
Якъ мати родненька.

Въ думкахъ сумныхъ проживаю,
Та свѣтами блуджу,
А о тобѣ родный краю,
Во вѣкъ не забуду.

Кобъ дозволивъ Богъ дождати,
До роднои стрѣхи,
Ажь тогды бы мое серце,
Зазнало утѣхи.

Кобы менѣ орломъ бути,
Та въ гору ся взнести,
Щобы своѣй родинонцѣ,
Нову вѣсть принести.

Тожь я бѣдный сиротина
Та крылець не маю,
Въ сумныхъ думкахъ за родиновъ,
Слезами вмиваюсь.

Подавъ Г. Калинскій,
Strathcona, Alta. CANADA.

N 101

Где есть?
Хто хоче шукати своихъ краянъ черезъ нашу газету, мусить заплатити 25 центовъ за кожде оголошенe наперѣдъ.

И псови не радить...

Москвофульскій агітаторъ, котрому въ дорозѣ поломивъ ся роверъ (байсиклъ): — „Вотъ тобѣ братецъ страшное посрамленіе! Имею 30 вйорствъ домой, 20 до города, а мой конь истребилъ ся. Отъ етого времени и псови не раджу ѣздить колесомъ по агітаціяхъ! .. Ч.

Купуйте книжки!

Грошѣ присилайте напередъ.

За пересылку платимо самй.

Апостолы и евангелія	35
Американьскій шляхтичъ	15
Ближнй, оповѣданя	1.00
Боднаровна	15
Бесѣды про часы новацій	75
Безъ праця, казка	20
Борба клясъ	10
Букварь угорорускій	10
Вагітки	10
Библія мала	30
Байки молодымъ и старшимъ	25
Богацько галасу зъ нечевя, комедія	70
Величина и будова звѣздного свѣта	5
Возникъ Геншель	80
Великій Изборникъ	$4.00
Весела книжочка зъ образками	30
Водкрытя Америки	10
Гумористика	10
Гамлетъ	90
Голодъ, Кн. Гамсуна	1.00
Дика Панѣ,	80
Дослѣды зъ поля статистики	10
Думы и мрѣѣ	80
Духъ часу	80
Дезертиръ, Ковалева	60
Де-що про права и суды въ Сп. Дер.	10
Де-що про землю	10
Дивнй пригоды Комаха Сантина	25
Енеїда Котляревского	50
Економічне положене руськихъ селян в Угорщинѣ, Е. Егана	10
Зъ вершинъ и низинъ	1.50
Зъ села	20
Записки школяра	20
За батька, драма	25
Іван Гус, гуртовий спів, Лисенка	50
Календарь для Ам. Русиновъ (1902)	50
Календарь Православный буковиньскій (1902)	40
Календар школьний 1902	20
Кльод Ґе	10
Казки Андерсена	25
Казки Толстого	20
Коваль Бассімъ	60
Катехизмъ	10
Коляды и щедровки	10
Казки Ґрімовъ	25
Казки Ґрімовъ опр.	40
Казки народнй	25
Казки народнй опр.	40
Канадійска Русь	10
Конституція Сполуч. Державъ	10
Капиталъ и праця	10
Камяна душа	10
Карби — гуцульскі новелі	30
Кухарка руска	70
Казка про жида	10
Лихий попутав, опов. Мирного	20
Лис Микита	50
Лихій день, комедія	10
Луць Заливайко	15
Молитвенникъ для дѣтей	10
Молитвенникъ для дѣтей	20
Микола Палкинъ	10
Нечитальникъ	50
Нашй звѣрята	25
Народнй казки	25
На добродѣйнй цѣли, комедія	35
Народный Рухъ Ав.-Уг. Русиновъ	15
Нарід в неволі	10
Наталка Полтавка	20
Образки для дѣтей за оденъ	1 ц.
Оповѣданя Марка Вовчка	30
Оповѣданя С. Макара	15
Образки зъ Америки	10
Оповѣданя Стороженка	10
Оповѣданя для дѣтей	20
Опришок Яношік	25
Пригоди Дон-Кіхота	40
Пѣвословець	40
Повѣсти Устіяновича	80
Протестъ галицкихъ Русиновъ противъ мадярского тысячолѣтія	10
Про водступник. водъ рос православія	10
Покарана лож, комедія	10
Повѣсти Федьковича	20
Подорож до краю великанів	25
Паньскі жарти	80
Рускій спѣванникъ брош.	40
„ „ оправл.	50
Розказы про силы природы	10
Русини пряшівской епархії	35
Розмова Поляка зъ Русином	10
Свекруха, комедія	30
Словарь російско-укр. (4 томы)	6.00
Сім казок	50
Словаки чи Русины	40
Тарасъ Бульба	30
Творы Ст. Руданьского	60
Тымко Гаврилюкъ	15
Хмельницкій и Хмельнищина	15
Чума горѣлчана	30
Читанка для III. класы	40
Читанка для IV. класы	50
Якъ повставъ свѣтъ?	15
Яблочникаръ, комедія	15
Як козам роги виправляють?	10

Замовляйте только тй книжки, котрй тутъ поданй.
SVOBODA, Box 18, Olyphant, Pa.

ЧИТАЙТЕ »СВОБОДУ!«

Безъ вступного.
Братство св. Йоана Хрестителя въ Monessen, Pa, буде принимати новыхъ членовъ въ мѣсяцю Октобру безъ вступного. Мітинґъ водбуде ся въ Недѣлю 5-го Октобра въ домѣ п. Йосифа Магутича въ Monessen, Pa.
Йосифъ Магутичъ, предсѣдатель. Алек. Горощакъ, секретарь.

— **Бр.** св. Йоана Хрестителя, (Руско-Народный Союзъ ч. 15.) заложене 11. Цвѣтня 1897. Урядники: Ст. Мидянъ предсѣдатель, Мих. Котелець заступникъ, Ник. Серединьскій и Ив. Лещишинъ секретарѣ, Ив. Бурштинъ заступникъ, Павло Барна касіеръ, Мих. Налиця и Вас. Юрчакъ опѣкуны хорыхъ, Митро Воробель дверникъ. Мітинґи водбувають ся въ кожду Недѣлю по першомъ подъ числомъ 930 Grant St. Buffalo, N. Y.

Где есть!
Фецьо Констанкевичъ, родомъ зъ Вишоватки въ Галичинѣ. Прійшовъ до Америки два роки тому назадъ и мешкавъ за 7 мѣсяцѣвъ въ Waterbury, Conn. Хто бы знавъ де вонъ є, нехай пише на адресу:
Mrs. Anna Konstankiewicz
20 North str. Waterbury, Conn.

Де є
мси краяне Юрко Иваночко и Федь Ушко зъ Ямницѣ, пов. Станиславовъ (Галичина), — выѣхали до Канады въ 1900 роцѣ. — Хтобы за нихъ знавъ, най подасть звѣстку подъ адресою
Rev. N. STRUTYNSKEY
Box 418 OLYPHANT, PA.

Оголошене.
Котра руска громада потрѣбуе священника на яку потрѣбъ, або хотѣлабъ достати сталого священника, нехай удаесь до секретаря Духовнои Рады на адресу:
Rev. St. Makar,
Box 13, — Mt. CARMEL, PA.

Шукае мѣсця.
Дякъ зъ добрымъ голосомъ, умѣе вести хоръ и учити дѣти. Близшихъ поясненъ удѣляе Редакція „Свободы“.

ДОКТОРЪ ПРАВЪ
ЮЛІЯНЪ ЧУПКА,
адвокатъ,
3 N. Main Str., Wilkes-Barre, Pa.
P. O. Box 372.

Хто мае справу ґрунтову, або хоче вôдобрати грошѣ або спадокъ въ старôмъ краю, най удасть ся до адвоката Чупки, бо вôнъ бувъ адвокатомъ въ Галичинѣ.
Всѣ контракты, правні папары и повномочія.

СЕМАНЪ МИТРЕНКО
готельничій
на River st., OLYPHANT, Pa.

Хочешь выпити гарненько?
Зазывай ся до Митренко;
Готель, виску, пиво мае,
Повні склянки доливае.
Є пиваръ, є и галя
На митинги, на забавы:
Тамъ посидишь, погуляешь,
Вучешь неодно ціаве, —
А що выпьешь, то знай брате,
Пôде дальшѣ, якъ у пяты!

Гр. ЖУРАВЪ и Ал. ГОРБАЛЬ
— мають —
знаменито заряджений готель въ Derby, Conn.,
близько двіа. 94 Main Str.

Всѣ знають Гриця и Лешка. бо они добрі Русины! Обслужать васъ скоро и гречно. Товаръ мають добрий. Порадять краянамъ куда, де и якъ удаватись въ справахъ грунтовыхъ въ старôмъ краю. До свого заходѣть до свого!
Вже бы часъ и своихъ спомагати.
Також посылають грошѣ до всѣхъ частей свѣта тано, скоро и безпечно, бо вложили кавцію (заруку).

ВИКТОРЪ ВЕЛЮШЪ.
—:: Нотарь Публичный. ::—

Залагоджує всякі справы ґрунтовы и мѣсткові зъ старымъ краемъ. Выробляе повномочія, куны, акты або продає маєтки, веде процесы, довершує подѣлу маєтковъ, колектує ґрошъ зъ старого краю, увѣльнює вôдъ асентерунку и т. п. Продає також шифкарты, посылае грошѣ до краю и асекурує вôдъ огню и на житя за найнизшу цѣну.
Всѣ справы полагоджує точно и скоро.
Порады удѣляе листовно або устно зовсѣмъ безплатно.

VICTOR WILUSZ,
Notary Public,
205 Washington Str.
JERSEY CITY, N. J.
$02

Не тратьте доброи нагоды, лиш сейчасъ заордеруйте для своихъ померших нагробникъ. Є се послѣдна честь и даръ, якій можна зложити найдорожшимъ особамъ, що ихъ смерть пôдкосила. Маемъ рускі желѣзні хресты, гарні и досыть великі по 5 доларовъ и дорожші. Пôшлемъ Вамъ ихъ вразъ изъ золотымъ написомъ о помершôмъ, якого забажаете. Треба тôлько прикрутити до пôдставы и положити на могилѣ. Пишѣть по польски по влюстрованый катальоґъ.
Адреса:
NEW YORK CEMETERY MONUMENTAL CO.
PUNXUTAWNEY, PA.
$02

ОДИНОКИМЪ
найзручнѣйшимъ рускимъ друкаромъ въ Америцѣ есть:
ВАСИЛІЙ САРИЧЬ.
517 E. 13th Str., NEW YORK, N. Y.

Онъ вамъ выготовить всякі друкарскі працѣ красно и дешево, яко нихто иншій въ Америцѣ. Онъ друкуе на рускôмъ, словацкôмъ и англицкôмъ языку: статуту, бальовы тикеты и всьо, що тôлько для братствъ и поодинокихъ людей є потрѣбно.
Адресъ: V. V. Sarych, 517 E. 13th St.
NEW YORK, N. Y.
$03

Dr. F. J. Meek,
(МИКОЛАЙЧИК.)
СПЕЦИЯЛІСТ СЛАБОСТЕЙ ЖІНОЧИХ, ДІТЯЧИХ І ВЕНЕРИЧНИХ.
Жени при породі дізнають особлившої опіки.
Офіс: 3 N. Shamokin Str. SHAMOKIN, PA
Телефон Nr. 1673

Юрие А. Прокоповичь,
погребникъ, готельникъ, и Livery Stable
— Галя на митинґи и забавы, —
201 Jones Str., OLYPHANT, Pa

Велика фабрика циґарôвъ
ПОЛЬСКО-ЛИТОВСКОИ СПОЛКИ
въ Мт. Кармель, Па.

Въ мѣстѣ и околици знають добре сесю фабрику, бо всѣ лишь ту ордерують, а курцѣ-знатоки твердять, що лѣпшихъ циґаровъ не найдете въ Пенсильвенїи.
Впрочѣмъ не треба хвалити, бо добре само хвалить ся. — Адресъ фабрики:
CIGAR MANUFACTUR. CO.
Mt. Carmel, Pa.
11$02

ЮЛІЯНЪ КОПИСТЯНЬСКІЙ
(JULIAN KOPYSCIANSKI)
424 Shamokin Str., ШАМОКІНЪ, ПА.

Первородный салонъ рускій. — Найлучші напитки можна ту достати, якъ: пиво на шклянки и бутельки, вина розмаитого ґатунку, горѣвки досконалі, цигара дуже добрі.
Сходѣть Братя Русины до свого брата Юліяна.

Гавріилъ Дзядикъ,
130 Main Str.
DERBY, CONN.

Перший и одинокій рускій аґентъ въ тыхъ околицяхъ и на цѣлый Конектикутъ. Спродае шифкарты на всѣ лініи и на найлѣпшіи шифы до и зъ всѣхъ частей свѣта по цѣнахъ компанійныхъ.

Посылае грошѣ скоро, таньо и безпечно до всѣхъ частей свѣта.

Мае также знаменито заряджений сторъ, гросерню и бучерню. Мае на складѣ и продає краеві и американські патентовані медицини и розличні дробязговѣ товары, якъ jewelry, stationery и кухонні рѣчи.

Русины! Часъ вже перестати жидовъ спомагати, коли все потрѣбне достанете за ту саму цѣну у свого старого знакомого. Мешкае на 128 Caroline Str.
Нумеръ телефону 139—4.

ВЕЛИКІЙ КОМПАНІЧНЫЙ СТОРЪ
Russian Mercantile Co. Ld.
— ВЪ —
Shamokin, Pa.
327 Shamokin st.

Найбôльшій рускій компанічный сторъ въ Америцѣ. Заложеный ще въ роцѣ 1889, а теперь побольшеный, украшеный и на ново уряджений. Новый домъ великій, красный, котрый компанія купила 1896 року за $18.000 доказуе, що може компанічна робота. — Всѣ розумні Русины належать до тои компанії, купують зъ свого власного стору значить, спомагають самыхъ себе. — Мѣсячно обертае сторъ сумою $3,500.00
Заряджае нимъ: Т. Федько.

ДАРОМ 14 ПРЕКРАСНИХ ПОДАРКІВ! НАЙБІЛЬШИЙ БАРҐЕН ПРЕДЛОЖЕНИИ КОЛИНЕБУДЬ! НИЧ НЕ КОШТУЄ ВАЧИТИ ТОВАР! Днесь предкладаємо одну з найліпших годинок які продають: Правдиву Американьску 14 к. з подвійною золоченою ковертою, женьску або мужеску з Правдивим Американьским Осередком, дорогими каменями, добрим ходом R. R. ґарантовану, ніклеве викінчене, зреґульовану з письменною Ґаранциєю на 20 літ, що до вигляду, витревалости рівну $40 щирозолотій годинці. Всім любителям тої кляси годинки даємо в протягу найблизших 60 днів зовсім даром слідуючі красні подарки: 1 Віденьску файку з морскої пінки, з бурштином вартости $1.50; 1 Правдиву з мор. пінки циґарницю варт. 75 ц; 1 правдиву м. п. циґарничку 50 ц; 1 шкіряний капшук на тютюн 25 ц; 1 ніклове пуделко на сірники 25 ц; 1 елеґантний золотий ланцушок з Cameo Charm $1.50; 1 прекр. золочену брошку $1.00; 1 пару кульчиків з брилянтами 1.00; 1 прегарну шпильку до машлї з каменем 40 ц; 1 пару золочених спинок до маншетів 40 ц; 1 пару золочених спинок до рукавів 25 ц; 2 спинки до ковнїрика 50 ц; і 1 добру спинку на груди з красним каменем 75 ц. Годинку і 14 подарків шлемо C. O. D. $4.98 і кошта експресу з правом безплатного огляданя і відісланя назад на наш кошт єли не подобають ся. Де нїт експресового офису треба $4.98 післати зъ ордером. Хто пішле гроші з ордером дістане єще кишенковий ніж даром і всі річи оплачені реджістрованою почтою ОДНА ГОДИНКА ДАРОМ З ПОДАРКАМИ єли купиш або продаш 6. Пиши чи хочеш женьску чи хлопску годинку. До женьских годинок посилаєм 50 ц. довгий Lorgnette ланцушок вмісто Дикенса. Пиши днесь заким наш товар буде розпроданий. Адрес ATLAS JEWELRY CO., 67 Metropolitan Block, CHICAGO, Ill.

T. TALPASZ
ТЕОДОЗІЙ ТАЛПАШЬ
РУСКІЙ РЕСТАВРАТОРЪ
— и —
ГОТЕЛЬНИЧІЙ
246 Pearl Str.
Shamokin, Pa.
Недалеко руской плебанїи.

Добрый вечеръ друже мôй!
— Добрый вечерь, свате!
А куды такъ спѣшите?
— До Талпаша, брате!
Що за Талпашь? Звôдки вôнъ?
— Та-жъ краянъ нашь милый
— У него всѣ Русины
— Пôдкрѣпляють силы!...
— Що за бриндзя й пиво тамъ!
— Обходить ся файно!
— Обслугує якъ братамъ!
— Таньо надзвычайно!

Вôдъ теперь Русины въ Simpson, Pa. и околицѣ не потребують вже ходити до чужихъ, котрѣ ихъ обдерали и туманили, вызискували и смѣяли ся зъ ихъ легковѣрности. Най лишь они затямлять слѣдуюче:

ЯКИМЪ ГАВРАНЪ
ґросерникъ въ SIMPSON, PA.

Се правдивый Русинъ, чоловѣкъ чесный и статочный (що потвердить кождый его знакомый) а все, що є въ его ґросерни, добре и не дороге. Ще одна выгода: ВÔНЪ ПОШЛЕ ВАМЪ ГРОШѢ ДО СТАРОГО КРАЮ БЕЗПЕЧНО И СКОРО. Идѣть до него, най чужѣ не розпыхають черева нашою працею.

Гей Русины! чи знаете вы дорогу до дешевого и доброго купна? Она веде просто до

Юрія Хиляка
въ OLYPHANT, PA.

Вы его певно добре знаете. Въ него знайдете одинокій, найдешевшій, найлучшій и наймодпѣйшій сторъ зъ убранями. Купите добре „шифкарту“ и скоро а безпечно пошле вамъ грошѣ до старого краю. Не гадайте однакъ, що то вже все — нѣ! Вôнъ мае ще найпарад нѣйшій салунъ въ мѣстѣ пôдъ назвою:

Anthracite Hotel.
Тамъ доперва погостите ся, якъ въ рôдной бабки на весѣлю.

THE HOME BREWING CO.,
Shenandoah, Pa.

Выробляе бѣле и червоне пиво, портеръ и ейлъ найлѣпшого ґатунку въ стейтѣ. Уживають лишь найлѣпшого ячменю и хмелю. Держить все чисто. — Услуга добра.

Union Beer.
Christian Schmidt, президентъ,
W. W. Rynkiewicz, секретарь.

К. Файферъ,
одинокій славяньскій погребникъ въ Питсбурґу и околици.

Вынаймае вôзки и повозы на весѣля, хрестины, похороны и т. п. по дуже умѣркованой цѣнѣ.

Єго офисъ лишь оденъ блакъ вôдъ руской церкви, 806 Carson Str., S. S. Pittsburg, Pa.
12$

Гавріилъ Малнякъ
Гуртовный складъ
(Wholesale)
20 Market st.
SHAMOKIN, PA.

Мае завсѣгды на складѣ свѣже, добре пиво въ великихъ и малыхъ бочôвкахъ зъ найлучшихъ броварôвъ, горѣвки и лікеры найлѣпшого ґатунку.
Братя! замовляйте у свого!

Глухоту
також шум в ушах лїчить в найкоровшім часї. За тану цїну. Пишить сей час. Всякі поясненя даром. Лїчимо новіті слабости, котрі взагалї вважають невилїчимими. Одинокий заклад сего рода в Америцї. Руска клїнїка St. Louis, No. 2933 Henrietta Str.
15 Aug 02

Оденъ зъ найбôльшихъ броварôвъ въ Америцѣ.

ВАРИТЬ ПИВО НА КРАЕВЫЙ СПОСÔБЪ, БЕЗЪ ВСЯКИХЪ ПРИМѢШОКЪ.

Хто лишь разъ покоштуе сего пива, то иншого вже не хоче пити.

Голова вôдъ него нѣколи не болить, бо есть здорове и поживне.

НЕ ТРЕБА ЄГО ЗЪ РЕШТОЮ ХВАЛИТИ, БО ДОБРЕ САМО ЗА СЕБЕ ГОВОРИТЬ.

E. ROBINSON'S SONS,
LAGER BEER BREWERY,
435 to 455 N. 7-th Str.
SCRANTON, PA.

Telephone calls: GENERAL OFFICE 2333.
NIGHT CALL 4854.

Иванъ Глова.
JOHN GLOWA
(POSTMASTER)
Excelsior, Pa.

ОДИНОКІЙ СТОРЪ НА ЦѢЛЫЙ EXCELSIOR.
Всякій потрѣбнѣ рѣчѣ до житя, якъ также можна купити убраня майнерскѣ и звычайнѣ.
Посылае также грошѣ до всѣхъ частей свѣта, скоро, тано и беспечно.
Продае шифкарты.
Не вôдъ нынѣ вже знають люде солідного Ивана Глову.

Dr. John Szlupas
328 Federal st. (мѣжь полудневою 3 а 4-ою улицею.)
PHILADELPHIA, PA.

Знаменитый лѣкарь. Довголѣтна практика дала ему способнôсть стати добрымъ лѣкаремъ. Лѣчить успѣшно всякого рода хоробы. Мае такожь свою власну аптику, въ котрôй выробляють ся дуже добрѣ и помôчнѣ лѣкарства.

Розмовить ся по руски, литовски, польски и по англійски. — На цѣлой околици знають добре Шлюпаса.

Dr. A. BACEWICZ,
421 Penn Ave. — SCRANTON, PA.

Замешкавъ на мѣсци всѣмъ добре знаного доктора Шлюпаса.

Говорить по руски, словеньски, польски, литовски и англійски.

Мае такожь свою аптику.
Хорѣ могуть єгô бачити въ аптицѣ мѣжь 8 годиною рано а 7 вечеръ.
Новый телефонъ 756.
$02

МАЄШЬ КНИЖКИ ДО ОПРАВЫ?
CONDRAD LOTZ,
305 Lackawanna Ave., Scranton, Pa.
оправляе книжки всѣлякого рода, хочь бы якъ розтрясенѣ. Такожь робить книжки для братствъ, церковь, бизнесменôвъ и т. д. За роботу ґварантуе.

РУСКІЙ КРАВЕЦЬ.
Въ Шамокінъ, Па. мешкае рускій кравець
ПЕТРО КУЗМИЧЬ,
146 Lincoln str.
Робить вôнъ всѣлякі убраня мужескі складно и дешево.
Хто у него замовить убране, нѣколи того не пожалуе.

J. BOBKOWSKI
ПРЕДПРІЄМЦЯ ПОХОРОНÔВЪ.
Вынаймае такожь „керичи“ на похороны, хрестины и весѣля по дуже низькихъ цѣнахъ.
300
PEARL and MULBERRY st
SHAMOKIN PA

J. A. QUINN,
Одинокій погребникъ и бальсамовачь въ тыхъ сторонахъ. Мешкае на Ridge Str., Lansford, Pa. Людей, що мешкають въ Nesquehoning, Coaldale, Hauto, Summit Hill и Landsford обслужить чесно, тано и скоро.
11$02

РЕСТАВРАЦІЯ И КАВЯРНЯ
TROMETTER'S
(Тромейтеръ)
Cor Rock & Sunbury Str., SHAMOKIN, PA.
напротивъ National Bank.
Снѣданя, Обѣды, Вечерѣ.

Въ кождôмъ часѣ можна достати такъ горячѣ якъ и зимнѣ перекуски. Потравы прилагодженѣ на европейскій способъ, дуже смачно. Услуга солідна. Окремѣ комнаты для родинъ. Найлучшѣ вина, пива, лікеры, горѣвки и всѣ можливѣ напитки. Цѣна дуже мала.

B. J. Keogh.
Продае всякѣ напитки темперенційнѣ, вайсбіръ и селцеръ.
СПЕЦІЯЛЬНѢ ОРДЕРЫ НА ВАЛѢ, ПІКНИКИ, ВЕСѢЛЯ И ДРУГѢ ЗАБАВЫ ДОСТАРЧАЄ СКОРО.
Офисъ: 327 E. Centre Str.
SHENANDOAH, PA.

ST. HERMANS BENEVOLENT Society. ORGANIZED FEB. 1888 ROCHESTER, N. Y.

Выробляе братскѣ машлѣ, шапки, вôдзнаки, хоругвы, уніформы.
Цѣнникъ и пробки высылае даромъ.
R. H. Morgan, 23 N. Main str. SHENANDOAH, PA

Одинокій
ПОГРЕБНИКЪ
на парохію руску въ Northampton, Pa. и околицю
M. F. S. Keck.
Тôлько до него удавайте ся, а вôнъ всѣхъ красно и туньо обслужить.

ЧИ НЕ ЧУДЕСА ТО?

Такъ питаются люде, котори можно сказати чудеснымъ способомъ были вылѣчени отъ разныхъ тяжкихъ болѣзней.

Не чудеса то а знаніе!

Кто терпитъ на яку нибудь болѣзнь и хоче отъ неи вылѣчитися; кто хоче надобути утрачене здоровье и силу, нехай съ вниманіемъ прочитае нижшеслѣдующи строки.

Доказано, що не каждый докторъ есть добрый лѣкарь, а дуже добрыхъ лѣкаровъ и совсѣмъ таки мало. Одинъ лѣкарь мало учился и для того многого не може роспознати; другій зновъ много учился, но мало знае, бо не мае добрыхъ способностей. Прирожденна способность, быстрый розумъ и опытность, — отъ рѣчи, котори роблятъ лѣкаря добрымъ лѣкаромъ.

Чи чули де-що про профессора Коллинса?

Розумѣется, чули, бо его слава иде по цѣлому свѣтѣ. Онъ много учился въ славныхъ университетахъ не только въ Европѣ, но и въ Америцѣ; онъ много лѣтъ робилъ разни опыты и успѣлъ въ лѣкарскомъ знанію якъ найлучше, бо природа обдарила его вынибаючою мудростью, острымъ розумомъ и великимъ талантомъ.

Теперь Профессоръ Коллинсъ есть человѣкъ славный на цѣлый свѣтъ. Не только обычни люди идутъ до него за помощью въ часѣ болѣзни, во и найлучши докторы удаются до него за порадою и поясненьемъ, коли не можутъ порозумѣти якой нибудь болѣзни.

Можно смѣло сказати, що кого онъ не вылѣчитъ, тому и никто другій не верне здоровья.

Профессоръ Коллинсъ дае поясненья докторамъ въ лабораторіи.

Той-то извѣстный и славный докторъ, щобъ якъ найлучше могъ помогти страждущому роду людскому, заложилъ лѣчебницу подъ именемъ „Professor Collins New York Medical Institute“, ч. 140 West 34th street въ Нью Іорку.

Въ той лечебницѣ получили помощь уже тысячи слабыхъ, а межи ними и многи сотки славянъ. Въ канцеляріи той лѣчебницы каждый може бачити листы отъ множества краяновъ, котори сердечными словами дякуютъ Проф. Коллинсови за то, що ихъ нѣбы якимись чудомъ вылѣчилъ отъ найтяжшихъ слабостей, въ той часъ, якъ други докторы и лѣчебницы не могли помогти имъ.

За для недостачи мѣста, подаемъ тутъ только немноги и коротши изъ тѣхъ листовъ, заслужующи упоминанья.

YOUNGSTOWN, O. 1 Sept. 1900.

Пане Профессоръ Коллинсъ!

Посылаю Вамъ свою фотографію, щобъ видѣлисте, що уже здоровый. Цѣлыхъ 5 роковъ хоровалъ я. Одинъ докторъ говорилъ, що маю ятра нездорови; другій говорилъ, що бедра менѣ затвердѣли; третій казалъ, що пузырь маю не въ порядку, и т. д. Много грошей отдалъ я на лѣкаровъ, долго былъ и въ госпиталю. Вы же одразу познали, що менѣ треба, и Ваши лѣкарства за два мѣсяцы уздоровили мене. Каждому скажу теперь, що Проф. Коллинсъ найлучшій докторъ на свѣтѣ. Съ краянскимъ поздоровленьемъ
Василь Гричъ.

SCRANTON, PA. 5 Іюля 1900.

Чт. Проф. Коллинсъ!

Не знаю, якъ и высказати Вамъ свою вдячность за то, що мене отъ великихъ болей освободили. Мала велики боли во всѣхъ удахъ, коло мене въ бокахъ, въ крыжахъ. Ой страшно терпѣла. Была въ краю великихъ докторов. Лѣчили мене и профессоры въ Пештѣ; але дармо. Думала уже, що и до смерти не позбавлюсь того, але когда прійшла до Америки за сыномъ, тутъ менѣ порадили еще и до Васъ удатись за помощью, що и зробила. Лѣки, котори менѣ два разы заслалисте, мали той добрый учинокъ, що теперь — слава Богу! — здорова.
Съ поздоровленьемъ и почтеньемъ
Марія Корешъ.

YONKERS, N. Y. 3 Іюня 1900.

Милый и чтенный проф. Коллинсъ!

Вамъ вѣдомо, що былъ я дуже хорый. Малъ кашель, душило мене, тяжко дыхалъ и при томъ чулъ боли въ персяхъ. Худнулъ постоянно и уже на костякъ былъ подобный. На лѣкаровъ выдалъ до 200 д. но дармо. Не могучи мене вылѣчити, казали, що маю сухоты и мушу умерти. А теперь я здоровый и важу 185 фунтовъ. — Ваши лѣки вернули менѣ здоровье. Подяка Вамъ.
Іос. Вейнеръ.

POCAHONTAS, W. Va. 6 Мая 1900.

Милый панъ Профессоръ!

Нехай Вамъ Богъ заплатитъ за Ваше благодѣяніе. Была хора 6 роковъ, ходила по докторахъ, но они не могли помогти менѣ, бо не знали, яку слабость маю. Каждый инакше говорилъ менѣ. Уже не надѣялась и жити на свѣтѣ. Но напослѣдку захотѣла еще Васъ спробовати и слава Богу, що зробила то. Ваши медицины позбавили мене болей и теперь я толста, здорова и сильна, а люди говорятъ менѣ, що о 10 лѣтъ стала молодша.
Съ краснымъ поздоровленьемъ
Анна Новачикъ.

DETROIT, Mich. 13 Авг. 1900.

Профессорови Коллинсови въ Нью-Іорку.

Высокопочтенный Пане!

Ваша слава иде далеко — широко по свѣтѣ, але якъ бы цесари да короли знали Ваши глубоки знанія та опытъ, то не давали-бъ Вамъ лѣчити худобныхъ людей, а для себе держали-бъ Васъ. Я малъ несчастье упасти со сходовъ и тяжко покалѣчитися. Малъ порушены кости и въ нутрѣ сильно повредилъ себе, и лѣкари, котри мене лѣчили, говорили, що до смерти буду слабымъ калѣкою. Вы заразъ же зробили мене здоровымъ. Шкодую, що не можу Вамъ якъ належитъ отдячити.
Вашъ на вѣки благодарный
Иванъ Пиларъ.

PITTSBURG, Pa. 18 Мая 1900.

Славному п. проф. Коллинсу.

Вы знаете, яку тяжку и по словамъ докторовъ невылѣчиму слабость я мала. Теперь я уже легко дыхаю, нищо мене не болитъ и чую себе здоровою. Съ благодарностью признаю, що Вы вырвали мене изъ рукъ смерти, бо инакше не было-бъ менѣ помощи. Нехай Васъ преблагій Богъ Отецъ живитъ на многи и многи роки, щебъ и на дальше Вы худобнымъ помагали.
Ваша вѣрна
Жозефина Рошко.

Профессоръ Коллинсъ посылае лѣкарства по цѣлыхъ Соединенныхъ Штатахъ и Канадѣ.

Слабыи приймаются лѣтомъ отъ 10 до 1 годины рано, а по полудню отъ 2 до 5. Въ недѣлю только отъ 10 до 1 по полудню.

Пишѣтъ о всякой рѣчи на адресъ:

Professor COLLINS New York Medical Institute
140 W. 34th St. New York City.

ОДИНОКІЙ РУСКІЙ ГОТЕЛЬ
Д. ГОЛОДА
38 Green str., JERSEY CITY, N.J.

Каждый Русинъ маючій яку небудь потребу въ Ню Йорку, чи въ околици, повиненъ вступити до того готелю, бо тутъ дôстане найздоровшѣ и найтаншѣ напитки всякого рода и пораду, де най лучше купити шифкарту.

C. M. HATHAWAY,
аґентъ вôдъ огневои асекураційнои компании.

Колектує также грошѣ за рентъ. Мае два домы до ренту на Race str., три домы на продажь на Hill str., домы до мешканя або на продажь на Blakely, Olyphant, Pa.
ЦѢНА ДУЖЕ НИЗЬКА.